PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XXI. Št. 90 (6068) | TRST, petek 16. aprila 1965

IZJAVE GLAVNEGA TAJNIKA OZN

U Tant nadaljuje prizadevanja za sporazumno rešitev v Vietnamu

Vabilo nevezanim državam, naj še dalje iščejo rešitev - Strinja se s sklicanjem konference o Kambodži, «ki bi mogla biti koristna za obravnavanje tudi drugih problemov»

NEW YORK, 15. — Glavni tajnik OZN U Tant je na kosilu, ki ga je priredilo Združenje dopisnikov v OZN, izjavil, da si bo neutrudno prizadeval iskati mirno rešitev v Vietnamu in da je do sedaj bila njegova dejavnost glede tega koristna.

Dodal je: «Vendar pa, če bi bil mnenja, da bi to bilo bolj koristno, se ne bi obotavljal in bi zahteval od Varnostnega sveta, naj priporoča skupščini, da imenuje drugo osebo na moje mesto.»

Izrazil je upanje, da bodo vse prizadete države v kratkem času začele pogajanja, in je izrekel mnenje, da sta pot za pogajanja odprla govor predsednika Johnsona v Baltimoru in nedavna izjava severnovietnamskega ministrskega predsednika.

U Tant je dodal, da «se zdi, da se je našel skupni imenovalec vsaj med Washingtonom in Hanojem, o nujnosti, da se povrnejo k bistvenim določbam ženevskih sporazumov o Vietnamu».

Zatem je U Tant izrazil upanje, da bo skupina sedemnajstih nevezanih držav nadaljevala poskuse pri iskanju mirne rešitve in da bo njihov poziv na pogajanja brez poprejšnjih pogojev naletel na soglasen pozitiven odgovor vseh prizadetih držav.

Dalje je U Tant izjavil, da je naklonjen sklicanju ženevske konference o Kambodži, «ki bi mogla biti koristna za obravnavanje tudi drugih problemov tamkajšnjega področja».

U Tant je tudi izjavil, da nima namena obiskati Hanoja in Pekinga in da ni nikoli zaprosil, naj ga v teh dveh prestolnicah sprejmejo. Potrdil pa je, da je zaprosil alžirskega predsednika Ben Belo, naj poizveduje za kitajsko mnenje v zvezi z Vietnamom ob Cuenlajevem obisku v Alžiru.

Na koncu je glavni tajnik izjavil, da bo OZN nadaljevala svoje posredovalno delo na Cipru in da bo Galo Plaza obdržal svojo funkcijo posredovalca.

Železničarji napovedujejo novo stavko

RIM, 15. — Vsedržavna tajništva sindikata železničarjev vseh treh sindikalnih organizacij so na skupni seji proučila položaj v zvezi z rezultatom včerajšnje splošne stavke železničarjev. Uradno sporočilo pravi, da so sindikalne organizacije odločene nadaljevati borbo, dokler ne bodo sprejete njihove zahteve. Zato so sklenile napovedati novo daljšo stavko, katere začetek bodo določili takoj po veliki noči.

Sindikalne organizacije pomorščakov pa so sporočile, da so sklenile organizirati novo stavko od 2. do 11. maja. V tem času bodo pomorščaki stavkali na ladjah, ki odhajajo iz vseh italijanskih in tujih pristanišč, na podlagi programa, ki ga bodo še določili. Devetega maja bodo v vseh pomorskih mestih in v središčih bivanja pomorščakov organizirali skupne demonstracije vseh treh sindikalnih organizacij.

Uradno sporočilo pravi, da je bil namen stavkovnega gibanja doseči takojšnjo prilagoditev pokojnin, ki so ustavljene na ravni iz leta 1958, ter upreti se načrtu zakona, ki ga je pripravilo ministrstvo za trgovsko mornarico. Ministrstvi za trgovsko mornarico in za delo sta pozneje sprejeli novo pobudo, da se pripravi načrt zakona, ki naj upošteva zahteve pomorščakov. V ta namen so privatne paroplovne družbe privolile v razgovore s sindikalnimi organizacijami, da se pripravijo skupni predlogi, ki naj se predložijo vladi. Pristojna ministrstva pa niso dala še nobenih zagotovil glede prilagoditve pokojnin. Sporočilo pravi, da je glavna ovira v tem, ker zakladno ministrstvo noče izplačati blagajni pomorščakov zneskov, ki jih vlada dolguje v skladu z veljavnimi zakoni. Zaradi tega so se sindikalne organizacije odločile za novo stavkovno gibanje.

Vsedržavna tridnevna stavka nameščencev pri opernih gledališčih, ki se je začela včeraj zjutraj, se nadaljuje še danes. Drugih 24 ur stavke bo v soboto. Zaradi stavke so glavna italijanska operna gledališča zaprta tudi danes.

PEKING, 15. — Kakor poroča agencija Nova Kitajska, je radio Patet Lao javil, da so laoške patriotične sile sestrelile v prvem trimesečju tega leta številna sovražna letala; iz boja so vrgle 1600 sovražnih vojakov ter so zajele veliko količino orožja, streliva in vojnega materiala.

Francija-SZ

PARIZ, 15. — Sovjetski poslanik v Parizu Zorin se je danes razgovarjal s francoskim finančnim ministrom. Po razgovoru je izjavil, da je mnenja, da imata Francija in Sovjetska zveza «dobro podlago za sodelovanje» na gospodarskem sektorju.

V francoskih krogih poudarjajo, da sta državnika med razgovorom poudarila namen naglo in zadovoljivo uveljaviti trgovinski sporazum, ki je bil podpisan 30. oktobra za dobo petih let. Kakor je znano, določa sporazum 60-odstotno zvišanje trgovine v primerjavi s prejšnjimi petimi leti.

«Early Bird»

WASHINGTON, 15. — Družba za satelite za komunikacije «Comsat» je sporočila, da je satelit «Early Bird», ki so ga izstrelili 6. aprila, dosegel točko, kjer se bo ustavil nad Ekvatorjem.

Satelit kroži okoli Zemlje z enako hitrostjo kakor se Zemlja vrti okoli svoje osi. Zaradi tega se zdi, da je satelit nepremičen vzhodno od vzhodne obale Brazilije v višini približno 35.584 kilometrov. Aparati v satelitu zelo dobro delujejo. Televizijski program satelita se bo začel drugega maja z oddajanjem filma med Ameriko in Evropo. Računajo, da bo moč satelit uporabljati približno eno leto in pol.

PO OTVORITVI MILANSKEGA VELESEJMA

Živahno zasedanje mešane Ital.-jug. trgovinske zbornice

Za skupne nastope na tretjih tržiščih - Predlog za stalno razstavo jugoslovanskih industrijskih izdelkov v Milanu

(Od našega posebnega dopisnika)

MILAN, 15. — Na tukajšnji trgovinski zbornici se je danes sestala Italijansko-jugoslovanska trgovinska zbornica, ki se po navadi vsako leto sestaja med mednarodnim velesejmom. Letošnje zasedanje je bilo nenavadno živahno tako po številu prisotnih uradnih predstavnikov in operaterjev, kakor tudi po številu vprašanj, ki so jih na srečanju načeli. Tudi diskusija, ki je sledila glavnim poročilom, je postala že od samega začetka zanimiva in konkretna, kar je pač tipično za milanske poslovne kroge.

Srečanja na zbornici so se udeležili z italijanske strani trgovinski svetnik pri italijanskem veleposlaništvu v Beogradu dr. Virgilio Gorga, predstavnik italijanskega zavoda za zunanjo trgovino v Zagrebu dr. Parisi, predstavnik Italijansko - jugoslovanske trgovinske zbornice iz Milana odvetnik Luigi Meda, podpredsednik dr. Galassi, tajnik Di Salvio, predsednik italijansko - jugoslovanske delniške družbe za gospodarsko in strokovno sodelovanje SACET inž. Notarangeli, častni predsednik zbornice prof. Teani ter predstavnika tržaške delegacije milanske zbornice dr. Maurel in inž. Nascinben. Z jugoslovanske strani pa so bili prisotni jugoslovanski veleposlanik v Rimu Ivo Vejvoda, generalni konzul v Milanu Milanović, konzul Presetnik, predsednik jugoslovanske zvezne gospodarske zbornice Jakov Blažević, tajnik inž. Mihelić, predsednik Italijansko - jugoslovanske zbornice inž. Filip Knežević, tajnik Marić, predstavnik jugoslovanskega zavoda za gospodarstvo Bulatović, podpredsednik gospodarske zbornice za Slovenijo Vujec, svetovalec Pariš, sodelavec Jan ter številni predstavniki jugoslovanskih podjetij, ki vzdržujejo z italijanskimi partnerji trgovinske oziroma industrijske stike.

V začetku zasedanja je vse prisotne pozdravil predsednik Zbornice Meda, ki je zaželel skupnemu sestanku poslovnih ljudi z obeh sosednih republik čim večji uspeh. Poudaril, je, da je namen vsakoletnih sestankov mešanih zbornic razčistiti, začrtati in pospešiti medsebojne poslovne odnose. V krajšem pozdravnem govoru je predsednik inž. Knežević omenil, da je lansko srečanje mešane zbornice potekalo v nekoliko tišjem tonu kakor letošnje. Tudi na tem področju so se pač čutile posledice gospodarske recesije. Jugoslovanski poslovni svet, je nadaljeval inž. Knežević, budno spremlja potek gospodarskega življenja v Italiji, ki je na prvem mestu med jugoslovanskimi zunanjetrgovinskimi partnerji. Jugoslovanskim gospodarstvenikom ni vseeno, ali se gospodarski razvoj v Italiji dviga ali niža, zato je toliko bolj pomemben tudi za to srečanje optimizem, ki se je čutil v besedah, ki so bile izrečene ob včerajšnjem odprtju 43. mednarodnega velesejma.

Tajnik zbornice Marić je nato podal krajše poročilo o poteku trgovinske izmenjave med Italijo in Jugoslavijo v zadnjih dveh letih. Podatki so še predobro znani, zato jih ne bomo ponavljali, pač pa bi poudarili Marićevo optimistično gledanje na nadaljnji razvoj tega področja v okviru novega sporazuma o industrijskem in tehničnem sodelovanju, ki je bil dosežen med obema republikama v novembru lanskega leta.

Nato se je oglasil k besedi tajnik zbornice Di Salvio, ki je pozdravil prisotne goste ter prebral pozdravno brzojavko predsednika sicilskega Združenja trgovcev z južnim sadjem Guttadaura. Sicilsko združenje, ki šteje 15 članov veletrgovcev, se namreč živo zanima za poslovno sodelovanje z Jugoslavijo, in kolikor se je dalo zvedeti v krogih blizu mešane zbornice in družbe SACET, ima zbornica baje resen namen v kratkem ustanoviti podobno drugo periferično delegacijo, kakršno ima v Trstu, tudi v Palermu.

Za tajnikom Di Salviom je prebral daljše poročilo o novem gospodarskem razvojnem načrtu v Jugoslaviji prof. ekonomije na zagrebški univerzi dr. M. Novak, ki je poudaril zlasti obširne možnosti, ki jih bo izvajanje novega načrta postopoma odpiralo za razvoj trgovinske izmenjave z Italijo. Dr. Novaku se je za izčrpno poročilo zahvalil častni predsednik zbornice prof. Teani, ki je med drugim poudaril, da morajo jugoslovanski izvozniki pri svojem delu na italijanskem tržišču paziti, da bodo ponujali dobro in konkurenčno blago. Poleg tega pa naj bi v bodoče poskrbeli tudi za nadaljnjo okrepitev svoje prodajne mreže v Italiji.

Izvajanje prof. Teanija je kmalu odprlo živo in spontano diskusijo, v katero so posegli skoraj vsi prisotni operaterji, tako iz Italije kakor tudi iz Jugoslavije. Diskusija je posredno tudi pokazala, koliko vodilnih industrij iz Italije se zanima za sodelovanje z Jugoslavijo, saj so se je s stvarnimi predlogi udeležili predstavniki družb Olivetti, Isotta Fraschini, Borletti, SACET, Ansaldo San Giorgio in številni drugi. Med najznačilnejšimi predlogi, ki so prišli na dnevni red zasedanja, bi omenili zlasti željo po postopni odpravi vezanih poslov med obema republikama; predlog tesnejšega sodelovanja na tehničnem, industrijskem področju in še posebej na področju skupnega nastopa na tretjih tržiščih ter še predlog, naj bi Jugoslavija odprla v Milanu vsaj začasno, še bolje pa stalno, razstavo industrijskih izdelkov, ki jih želi plasirati na italijanskem trgu. Za uresničenje te zamisli bo poskrbela družba SACET, ki ima svoj sedež v Milanu in katere glavnico posedujejo italijanska in jugoslovanska industrijska podjetja v razmerju 51 in 49 odst. Predlog za otvoritev stalne razstave jugoslovanskih industrijskih izdelkov je podprl tudi sam ravnatelj družbe SACET inž. Grattarola.

ELIO FORNAZARIC

Wilson je predlagal Johnsonu sklicanje konference o Kambodži

V okviru te konference bi mogli govoriti tudi o Vietnamu - Ponovil je popolno podporo ameriški politiki v Vietnamu - Od bližnjega obiska Gromika v Parizu pričakujejo nadaljnji premik na pot sporazumnega reševanja

WASHINGTON, 15. — Predsednik britanske vlade Harold Wilson je prišel davi z letalom v Washington. Na letališču ga je čakal državni tajnik Dean Rusk. Kmalu po svojem prihodu se je Wilson razgovarjal najprej z zakladnim ministrom, zatem pa ga je sprejel predsednik Johnson. V Beli hiši se je udeležil delovnega kosila, na katero ga je povabil predsednik.

V britanskih krogih poudarjajo predvsem gospodarsko in finančno plat razgovorov. V ameriških krogih pa omenjajo predvsem britansko diplomatsko dejavnost v zvezi z Vietnamom in poudarjajo, da se je Wilson o tem obširno razgovarjal s predsednikom Johnsonom, z Deanom Ruskom in z drugimi člani ameriške vlade. Kakor je znano, britanska vlada podpira ameriško politiko v Vietnamu, vendar pa je mnenja, da z vojaškimi sredstvi ne bo mogoča nobena rešitev. Zaradi tega se zavzema za diplomatsko rešitev. Po dosedanjih informacijah je med današnjimi razgovori prišlo do nekaterih nesoglasij, kar se tiče postopnosti morebitnih razgovorov.

Wilson je obrazložil tudi nalogo, ki jo ima bivši zunanji minister Gordon Walker, ki je odpotoval na obisk v nekatere azijske prestolnice. Predvsem je obrazložil britansko stališče glede sklicanja nove konference. Zatrjuje se, da kažejo **v ZDA nekaj zanimanja za predlog** o sklicanju konference štirinajstih držav, ki bi se uradno bavila z vprašanji Kambodže in Laosa, toda dejansko bi nudila široke možnosti pripravljalnih pogajanj v zvezi z Vietnamom. Takoj po razgovoru s predsednikom Johnsonom je Wilson ponovil, da njegova vlada v celoti podpira ameriško politiko, kakor jo je obrazložil Johnson v svojem nedavnem govoru.

Zatem je Wilson izjavil, da Velika Britanija «ne more za sedaj poleg svoje moralne in ustne podpore nuditi druge konkretne pomoči, ker je resno vezana v Maleziji in na Daljnem vzhodu.»

Johnson pa je izjavil, da je bil njegov razgovor z Wilsonom «zelo zanimiv, prisrčen in ploden». Dodal je, da zelo ceni «prijateljstvo in podporo britanskih zaveznikov» in je izrekel upanje, da se bo mogel pogostoma sestati z Wilsonom.

Bivši britanski zunanji minister Gordon Walker pa je prispel danes v malezijsko prestolnico Qualo Lumpur, kjer se bo jutri sestal s predsednikom vlade Rahmanom.

Kakor zatrjujejo nekateri zahodni diplomati v Moskvi, so med zaupnimi razgovori s člani sovjetske vlade dobili vtis, da je sovjetska vlada naklonjena sklicanju mednarodne konference za rešitev problemov jugovzhodne Azije. Med razgovori, ki jih bo sovjetski zunanji minister Gromiko imel prihodnje dni v Parizu s francoskim zunanjim ministrom de Murvillom, bo ta zadeva nedvomno na sporedu razgovorov.

Znano je, da je francoska vlada naklonjena že več kot eno leto pogajanjem, katerim ne nasprotuje niti Sovjetska zveza.

Zahodni opazovalci so mnenja, da sovjetska vlada posreduje pri hanojski vladi, naj bi sprejela sklicanje konference. Sicer pa poudarja tudi nedavna resolucija severnovietnamskega parlamenta možnost sklicanja mednarodne konference, kakršna je bila leta 1954 v Ženevi. Sedaj je na obisku v Moskvi prvi tajnik severnovietnamske komunistične stranke Le Duan, ki ga je bil povabil predsednik vlade Kosigin februarja, ko je obiskal Haroj. Po mnenju opazovalcev je trenutek obiska, do katerega je prišlo nekaj dni po Johnsonovem govoru, pomemben. Če bi Hanoj sprejel sklicanje konference, ni izključeno, da bi se njegovemu stališču pridružila tudi pekinška vlada. Vsekakor pa bo potrebno, da ZDA ustavijo vsaj svoje napade na Severni Vietnam, preden bodo mogoči konkretnejši koraki za morebitno sklicanje konference.

DANES

Včeraj so ameriška letala prvič izvedla bombne napade na Severni Vietnam ponoči. Zato je hanojska vlada ostro protestirala pri mednarodni komisiji za Vietnam, ker je edini namen nočnih napadov pobijanje civilnega prebivalstva; protestirala je tudi, ker so ZDA ustanovile v Sajgonu «urad za mednarodno vojaško pomoč» s sodelovanjem Avstralije, Formoze, Južne Koreje, Nove Zelandije, Filipinov in Tajlandije. Hkrati je bilo včeraj najmočnejše bombardiranje položajev osvobodilne vojske — baje na področju glavnega štaba — z nad 230 ameriškimi letali.

Maršal Tito je spričo teh nenehnih napadov ob prihodu na uraden obisk v Alžir včeraj izjavil, da so nujna pogajanja, za kar pa je neobhodno potrebno, da ZDA z napadi prenehajo. U Tant pa je dejal, da sta baltimorski Johnsonov govor in nedavna izjava severnovietnamskega predsednika vlade «odprla pot za pogajanja». Po mnenju tajnika OZN se je našel skupni imenovalec «vsaj med Washingtonom in Hanojem o nujnosti, da se povrnejo k bistvenim določbam ženevskih sporazumov o Vietnamu».

O Vietnamu sta govorila včeraj v Washingtonu tudi Wilosn Johnson. Kot je znano, britanska vlada podpira ameriško politiko v Vietnamu, vendar pa je mnenja, da z vojaškimi sredstvi ne bo mogoča nobena rešitev. Wilson je baje ponovno predlagal Johnsonu sklicanje konference o Kambodži, s čimer se strinja tudi U Tant: ob tej priložnosti naj bi govorili tudi o Vietnamu. Baje sovjetska vlada posreduje pri hanojski vladi, naj bi sprejela sklicanje konference za rešitev vprašanj jugovzhodne Azije. Sicer pa tudi nedavna resolucija severnovietnamskega parlamenta poudarja možnost sklicanja konference, kakršna je bila pred enajstimi leti v Ženevi. Precejšnji pomen pripisujejo tudi obisku tajnika severnovietnamske komunistične stranke v Moskvi. Če bi v Hanoju privolili v konferenco, ni izključeno, da bi vanjo privolili tudi v Pekingu. Seveda bo potrebno predvsem, da ZDA prenehajo z napadi.

Iz Laosa poročajo, da so laoške patriotične sile sestrelile v prvih letošnjih treh mesecih številna sovražna letala, iz boja pa so vrgle 1600 sovražnih vojakov.

PRVI DAN SEDEMDNEVNEGA OBISKA

Tito v Alžiru o nujnosti prenehanja napadov na Severni Vietnam

Velike ovacije Alžircev predsedniku SFRJ - Pozdravni govor Ben Bele

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 15. — Glavno mesto Alžirije je danes priredilo nepozaben sprejem predsedniku republike maršalu Titu in njegovi soprogi, ki sta z ostalimi člani spremstva prispela na ladji «Galeb» na sedemdnevni uraden obisk v prijateljsko državo. Prihod jugoslovanske eskadre v pristanišče so pozdravile sirene vseh ladij in vzkliki množice ljudstva na obali. V pristaništču Alžira so predsednika Jugoslavije pozdravili in mu zaželeli dobrodošlico predsednik Alžirije Ben Bela, člani vlade, visoki alžirski funkcionarji, člani diplomatskega zbora, člani jugoslovanske kolonije ter številni domači in tuji novinarji.

Predsednik Ben Bela je v svojem govoru pozdravil predsednika Tita kot «daljnovidnega voditelja drage države, neutrudljivega borca za pravico in iskrenega prijatelja, ki je Alžiriji pomagal v najhujših trenutkih njene zgodovine». Ben Bela je dejal, da je obisk predsednika Tita padel prav v dobo poslabšanja mednarodnega položaja v jugovzhodni Aziji, kjer «razkrinkani imperializem ogroža mir». Ben Bela je poudaril, da je skrajni čas, da se ustavi napad in zločinsko delovanje imperialistov in njihovih hlapcev ter je poudaril potrebo iskrenih dejanj za zagotovitev miru v Vietnamu. Omenil je tudi neurejene razmere v Kongu, Tanzaniji in drugih krajih Afrike in izjavil, da je Alžirija pripravljena dati odločno podporo borbi bratskih narodov za neodvisnost.

Predsednik Alžirije se je nato dotaknil tudi Palestine, kjer se je «ustvarila umetna država, ki je v službi imperializma in njegove politike», in je poudaril, da je potrebna politična rešitev, ki bo omogočila arabskemu ljudstvu Palestine vrnitev njegovih pravic. Končno je z zadovoljstvom ugotovil ugoden razvoj prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Alžirijo in izrazil prepričanje, da bo obisk predsednika Tita v Alžiriji prispeval k nadaljnjemu napredovanju medsebojnega sodelovanja.

V odgovoru na tople besede predsednika Alžirije je maršal Tito med drugim poudaril, da jugoslovansko ljudstvo čuti globoke simpatije do alžirskega ljudstva, ki je v borbi za svobodo imelo podobne težave kot jugoslovansko ljudstvo v svoji narodnoosvobodilni borbi. Tito je ugotovil, da pomen alžirske revolucije presega okvire Alžirije. Ko je omenil velike žrtve, ki jih je dalo alžirsko ljudstvo za pridobitev svobode, in njegove napore za zgraditev države, se je maršal Tito dotaknil sedanjega mednarodnega položaja, posebno položaja v Vietnamu, kjer je prišlo do odkritega napada ZDA na Demokratsko republiko Vietnam. Tito je poudaril, da so pogajanja edina pot za rešitev tega vprašanja. Toda, da bi se ustvarilo ugodno ozračje za pogajanja, je neobhodno potrebno, da prenehajo napadi na Severni Vietnam. Tuja intervencija v Kongu je prav tako nevarna za mir v tem delu sveta, ker hrabri razne napadalne akcije proti sosednim afriškim državam in ogroža njihovo neodvisnost.

«Ti in drugi pritiski imajo,» je poudaril Tito, «za cilj razbijanje enotnosti afriških držav in spodkopavanje Organizacije afriške enotnosti». Tito je izrazil prepričanje, da bodo narodi Afrike, zavedajoč se nevarnosti, utrdili svojo neodvisnost. To je tem bolj potrebno, ker narodi Angole, Mozambika, portugalske Gvineje in drugih krajev pričakujejo od njih pomoč v borbi za osvoboditev. Na to pomoč računajo tudi narodi Južne Afrike, kjer rasna diskriminacija odreka Afričanom osnovne človeške pravice. Tito je poudaril, da je borba za mir neločljivo povezana z odločno borbo proti vsem oblikam dominacije, vmešavanju od zunaj, politike sile, z eno besedo proti imperializmu v vseh njegovih oblikah, za enakopravne odnose med narodi in državami. V naporih za mir pa je potrebno stalno in konstruktivno delovanje, kajti mir je nedeljiv in zato mora biti tudi koeksistenca univerzalna.

Ljudstvo glavnega mesta Alžirije je Titu priredilo navdušene ovacije na vsej poti, ko se je skupno s predsednikom Ben Belo v odprtem avtomobilu peljal od pristanišča do rezidence, ki je oddaljena deset kilometrov od pristanišča.

Pozno popoldne so se med Titom in Ben Belo začeli politični razgovori.

B. B.

MEKSIKO, 15. — Predstavnik mehiškega predsednika republike je sinoči zanikal trditve nekaterih časopisov, da je policija v vsej državi aretirala tisoč osumljenih oseb ter da je zažgala mnogo hiš in zaplenila «prevratni material». Državni pravdnik v Meksiku je še pred tem izjavil, da imajo dokaze o obstoju obsežne zarote.

ODLOK ZA POŽIVITEV GOSPODARSTVA V SENATU

Kriza tekstilne industrije Pred ukrepi se vlada posvetuje

Danes ponoven sestanek med Confindustrio in sindikati - Univerzitetni odbor za «stvarno reformo univerz» - Seja vodstva PRI in KPI - Intervju Longa za «Astrolabio» - «Civiltà cattolica» o dialogu med katoličani in komunisti

RIM, 15. — Po uzakonitvi vladnega odloka za poživitev gospodarske dejavnosti so ta odlok dostavili senatu. Predsednik senata je že imenoval posebno komisijo, ki bo proučila ta odlok, in jo je sklical že za 22. t.m., da si senat mogel razpravljati o njem že v prvih dneh maja, ker mora biti odobren najkasneje do 14. maja.

Jutri bo ponoven sestanek med predstavniki Confindustrie in predstavniki delavskih sindikatov, na katerem bodo tako prvi, kot drugi povedali svoje mnenje glede vprašanj, ki zadevajo odpuste zaradi skrčenja zaposlenih in individualne odpuste, in glede katerih so si na prvem sestanku izmenjali ustrezne predloge.

Na ministrstvu za proračun je bil danes prvi sestanek med predstavniki tekstilne industrije in predstavniki vlade (Pieraccini, Mattarella, Delle Fave ter podtajniki Caron, Gatti in Scarlato).

Pred dnevi je bil podoben sestanek med predstavniki vlade in predstavniki sindikatov tekstilne industrije. Pieraccini je označil sestanek za pozitiven. Po skupnem sestanku med vlado, delodajalci in sindikati bo vlada sprejela ustrezne ukrepe, da bi odpomogli krizi na področju tekstilne industrije.

Clanice univerzitetnega odbora (UNURI, ANPUI in UNAU), ki vključujejo redne univerzitetne profesorje, poverjene profesorje in asistente, so imele danes sejo, da bi razpravljale o pobudi univerzitetnega odbora v zvezi z reformo ureditve univerz, ki jo je včeraj odobril ministrski svet. Univerzitetni odbor se bo sestal v prihodnjih dneh, hkrati pa bodo tudi seje vodstvenih organov združenj profesorjev, da bi odločil glede načina in prijemov, da bi dosegli od vlade in parlamenta «uresničenje stvarne reforme univerz.»

Na današnji seji vodstva PRI so imenovali tri podtajnike (Biasini, Terrana in Salmoni) in načelnike raznih sekcij, nato pa je La Malfa poročal o političnem in gospodarskem položaju. V zvezi s politiko gospodarskega načrtovanja je La Malfa dejal, da mora vodstvo stranke «točno določiti premise in elemente, ki morajo označevati proces načrtnega gospodarskega razvoja naše dežele». Glede tega ne obstaja le nasprotje med zmernimi in levičarskimi silami, ampak tudi znotraj levice imamo različna mnenja, na politični in sindikalni ravni, ki jih je treba analizirati in premagati, če hočemo, da se bo ta proces dosledno uresničeval, «kot glavna obveza in instrument krepitve levega centra».

Danes se je sestalo tudi vodstvo KPI, ki je proučilo vprašanje «borbe za dosego nove večine v okviru perspektive novih oblik politične enotnosti italijanske levice». O seji niso izdali nobenega sporočila. Vodstvo je sklicalo centralni odbor stranke za 21., 22. in 23. april in odobrilo glavne poteze poročila, ki ga bo podal tajnik stranke na tem zasedanju.

V intervjuju za revijo «Astrolabio» je tajnik KPI Longo zatrjeval med drugim, da iz sedanjega levega centra ne more iziti neki naprednejši levi center, ampak da ga je treba likvidirati čimprej, da bi tako «osvobodili vse levičarske sile, ki so danes v njem ujete», in da bi tako ostvarili nove odnose med vsemi levičarskimi silami, ki so znotraj in zunaj levega centra in tako mogli uresničiti «soliden in učikovit blok ljudskih sil».

Kar zadeva petletni gospodarski načrt, Longo zatrjuje, da zadržanja KPI ne narekuje «aprioristična volja frontalne ali globalne borbe» proti temu načrtu, ampak zavest, da pomanjkljivosti tega načrta niso «obrobne ali slučajne» in ker je KPI mnenja, da je moč zagotoviti višji odstotek razvoja od onega, ki ga predvideva načrt.

Kar zadeva končno «dialog» med komunisti in katoliško levico pa Longo pripominja, da je «pogrešno in jalovo misliti na srečanje s KD, ki ne bi bilo posledica krize njenega sedanjega notranjega ravnotežja in njene politike». Protislovja med «vodilno skupino KD in katoliškim ljudskim gibanjem» morejo privesti do krize in do novega stanja v KD, to pa da je v precejšnji meri odvisno od zadržanja drugih naprednih sil v levem centru in znotraj vsake stranke levega centra. Da bi ta kriza dozorela, zaključuje Longo, je treba levi center likvidirati čimprej.

Vedno v zvezi z «dialogom» med komunisti in katoličani pa revija «Civiltà cattolica» objavlja v svoji prihodnji številki uvodnik, v katerem pravi med drugim: «Italijanski komunisti so v tem zadnjem času menjali taktiko glede 'dialoga s katoličani': ne govore več, da je mogoč in obvezen, ampak zatrjujejo, da že obstaja, in to z namenom, da bi katoličanom stvarno vsilili svoj dialog. Gre za staro taktiko onega, ki skuša premagati nasprotnika s tem, da misli, da je že izgubil bitko. Komunisti skušajo tako prisiliti katoličane k dialogu z njimi, prepričujoč jih, da dialog že obstaja in da so ga mnogi katoličani že sprejeli». Potem ko je poudarila, da je «podobno zatrljevanje namerna laž», revija italijanskih jezuitov odklanja vsakršno možnost dialoga med katoličani in komunisti in pravi, da bi bilo dobro, če bi komunisti «upoštevali enkrat za vselej, da katoličani nimajo nobene potrebe, da bi iskali skupno z njimi odgovore bistvene demokracije, ki jih zahtevajo spremembe našega časa. Komunisti nimajo teh odgovorov in ne le, da ne uspejo dati nobenega prispevka k rešitvi socialnih vprašanj našega časa, tudi njihova prisotnost ni konstruktivna».

Važnost zasedanja odbora za razorožitev

NEW YORK, 15. — Kakor je znano, je glavni tajnik OZN U Tant sklical za 21. aprila sestanek odbora OZN za razorožitev. V tem odboru so zastopane vse članice OZN. Zadnjikrat je zasedal avgusta 1960. Novo sklicanje je predlagala Sovjetska zveza. Na svojem zadnjem zasedanju je ta odbor prepustil nadaljnjo razpravo o razorožitvi odboru osemnajstorico, ki je imel celo vrsto zasedanj, ne da bi dosegel kakršne koli uspehe, če se izvzame sporazum o delni prepovedi jedrskih poskusov.

Pododbor osemnajstih bi moral tudi letos seznaniti glavno skupščino o svojem delu in o razorožitvenih predlogih, ki jih je obravnaval. Toda zaradi tako imenovanega finančnega spora, ni mogla skupščina letos normalno delovati in zato tudi ne razpravljati o delu odbora osemnajstih.

Sovjetska zveza je navedla prav to dejstvo, ko je zahtevala, naj odbor za razorožitev obnovi svoje delo. Spričo dejstva, da je delo glavne skupščine OZN omrtvičeno, bo Sovjetska zveza mogla na zasedanju razorožitvenega odbora postavljati celo vrsto predlogov za zmanjšanje mednarodne napetosti. Odbor za razorožitev je vsekakor primeren forum, ker je v njem zastopanih vseh 114 držav članic OZN. Večina držav članic je z veseljem sprejela sklicanje zasedanja tega odbora, posebno zaradi napetosti v jugovzhodni Aziji. ZDA so se spočetka obotavljale, vendar pa so sprejele sklicanje zasedanja, ko so so uvidele, da mu je naklonjena večina držav članic.

Cabot Lodge išče večjo podporo za ameriško vojno v Vietnamu

Včeraj so ameriška letala ves dan bombardirala osvobojena področja in nekatere kraje v Severnem Vietnamu

SAJGON, 15. — Tudi danes so ameriška letala bombardirala razne objekte v Severnem Vietnamu. Sinoči so letala prvikrat izvedla bombne napade ponoči. Severnovietnamska vlada je poslala zaradi tega ostro protestno noto mednarodni komisiji za Vietnam. Nota poudarja, da je edini namen nočnih napadov pobijati civilno prebivalstvo in da bo to še bolj razpihnilo sovraštvo. Poleg tega je severnovietnamska vlada protestirala, ker so ZDA ustanovile v Sajgonu urad «za mednarodno vojaško pomoč». Pri tem sodelujejo Avstralija, Formoza, Južna Koreja, Nova Zelandija, Filipini in Tailandija.

Nad 230 ameriških letal je danes ves dan bombardiralo osvobojeno področje v pokrajini Kai Minh v Južnem Vietnamu. Letala so odvrgla skoraj tisoč ton bomb. Pri napadih so sodelovala tudi letala ameriške mornarice, ki so jih prvikrat uporabili za bombne napade v Južnem Vietnamu. Današnje bombardiranje je najmočnejše, kar jih je do sedaj bilo v Južnem Vietnamu. Zatrjuje se, da so se odločili za današnje bombardiranje, ker da so dobili informacije, da je na tem področju glavni štab narodnoosvobodilne fronte. Oporišče je v gosti džungli v bližini kamboške meje. V ameriških vojaških krogih odklanjajo vsako pojasnilo, trdijo pa, da je bombardirano oporišče eno glavnih oporišč osvobodilne vojske v Južnem Vietnamu.

V Sajgonu so danes ustrelili mladega partizana Le Dua, ki so ga obsodili na smrt pod obtožbo, da je hotel napraviti atentat na hotel, v katerem stanujejo številni ameriški vojaki.

Preteklo noč je nastala v nekem ameriškem skladišču streliva v mestu Qui Non vrsta eksplozij. Poškodovani so bili štirje helikopterji, dva tovorna avtomobila in en električni generator.

Sinoči je večja skupina pripadnikov osvobodilne vojske napadla utrjeno vas 10 kilometrov južno od Sajgona. Vojaška posadka je morala poklicati na pomoč letalstvo, da se je ubranila pred porazom.

Johnsonov posebni odposlanec Cabot Lodge je odpotoval danes iz Washingtona v Honolulu. Med svojim potovanjem, ki bo trajalo tri tedne, bo Cabot Lodge obiskal Novo Zelandijo, Avstralijo, Filipine, Formozo, Južno Korejo in Japonsko. Pred odhodom je Cabot Lodge izjavil, da upa, da bo dobil od voditeljev, s katerimi se bo razgovarjal, ponudbo za večjo pomoč v okviru vojne v Vietnamu. Pred odhodom je imel Lodge še zadnji razgovor s predsednikom Johnsonom.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 16,5, najnižja 10,4, ob 19 uri 12,6; zračni tlak 1011,9 stanoviten, vlaga 52 odst., veter 15 km vzhodnik, nebo 2 desetini pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 9,8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 16. aprila
Boža
Sonce vzide ob 5,19 in zatone ob 18,52. Dolžina dneva 13,33. Luna vzide ob 19,32 in zatone ob 5,49
Jutri, SOBOTA, 17. aprila
Rudolf

PROTI NAČRTOM ZA SKRČENJE LADJEDELSKE DEJAVNOSTI

Stavka in mogočna poulična povorka delavcev ladjedelnice Sv. Marka

Stavka je trajala od 9. do 12. ure, nakar so se delavci vrnili na delo
Delegacija delavcev pri županu - Protest zaradi kopičenja policijskih sil

Včeraj od 9. do 12. ure so vsi delavci ladjedelnice Sv. Marka in zunanjih podjetij, ki opravljajo dela v njej, enotno stavkali proti nameravani ukinitvi ladjedelnice, za obrambo svojih delovnih mest in tržaškega gospodarstva v okviru ladjedelske politike, povezane z reševanjem pomorskih vprašanj. Stavka je bila popolna.

Delavci so odšli takoj po 9. uri izpred ladjedelnice in se uvrstili v mogočno povorko s številnimi napisnimi tablami in transparenti, ki je šla po glavnih mestnih ulicah na Trg Unità, nato po nabrežju mimo ravnateljstva CRDA ter se po Ulici Carducci in drugih ulicah vrnila v ladjedelnico.

Na Trgu Unità se je odcepila od povorke delegacija šestih delavcev ter odšla k županu, kateremu je predočila zaskrbljenost delavcev in zahtevala, naj takoj odpotuje v Rim mestna delegacija, da seznani osrednje oblasti in vodstvo IRI z zahtevami vseh tržaških gospodarskih in sindikalnih sil. O tej delegaciji se je že večkrat govorilo, toda doslej niso storili še nič stvarnega, da bi odšla v Rim. V razgovoru z županom in odbornikom za delo Gasparom so delavci ugotovili, da občinske oblasti skupno s svetom posvečajo veliko pozornost vprašanju ladjedelstva sploh in Sv. Marku še posebej. Toda na vprašanje, zakaj še ni odšla v Rim delegacija, sta jima župan in odbornik odgovorila, da še niso proučili vseh vprašanj in docela ocenili položaja, da bi lahko uspešno pobijali nasprotne argumente osrednjih organov IRI in Fincantieri v Rimu. Rekla sta tudi, da bi bilo treba počakati na razvoj razgovorov v okviru Evropske gospodarske skupnosti o vprašanjih ladjedelstva ter na sestanek vlade, IRI in sindikatov, ki bodo tudi obravnavali to vprašanje. Na to so predstavniki delavcev še enkrat poudarili zahtevo, naj mestna delegacija čimprej odpotuje v Rim, kajti vsako zavlačevanje lahko postane usodno za obstoj ladjedelnice.

Medtem pa so delavci mirno odšli v povorki po nabrežju. Ko pa so prišli pred sedež CRDA in opazili, da je tam kar mrgolelo oboroženih policistov, kakor da bi morali braniti sedež pred kakim napadom, jih je to ogorčilo ter so začeli glasno žvižgati in protestirati, pri čemer je tudi ostalo. Sindikalni organizaciji zato v svojem poročilu o stavki odločno protestirata proti «neobčutljivosti tistih, ki so odgovorni za javni red in so z nakopičenjem močno oboroženih policijskih sil pred sedeži CRDA in Banca d'Italia povzročili hudo ogorčenje med delavci, ki vidijo v tem nesmiselno in popolnoma neumestno napihovanje domnevne nevarnosti. Tržaški delavci menijo, da je takšno ravnanje žaljivo zanje, bodisi ker so vedno kazali velik čut samodiscipline in državljanske vzgoje, bodisi ker je takšno ravnanje zastraševalno».

Sindikalni organizaciji pravita nadalje, da odklanjata odslej vsako odgovornost za morebitno reakcijo delavcev, če bi se takšno obnašanje med nadaljevanjem sindikalne akcije v obrambo ladjedelnice Sv. Marka ponavljalo.

FIOM pa je poslala tudi brzojavko vladnemu komisarju dr. Mazzi, v katerem ga poziva, naj posreduje, da se kaj takega ne bo več ponovilo.

Med včerajšnjo demonstracijo ladjedelniških delavcev po mestnih ulicah

Urnik trgovin za praznike

Tajništvo Slovenskega gospodarskega združenja sporoča urnik za trgovine 17., 18. in 19. aprila.

V soboto, 17. aprila: Vse trgovine lahko podaljšajo delovni urnik do 21. ure. Poleg tega lahko trgovine s prehrambenimi izdelki odprejo popoldne uro prej.

V nedeljo, 18. aprila: Vse zaprto razen: cvetličarn, ki so odprte od 8. do 13. in slaščičarn, ki so odprte od 8. do 21.30.

V ponedeljek, 19. aprila: Vse zaprto razen mlekarn, ki so odprte od 7. do 12. ure; pekarn, ki so odprte od 7.30 do 12. ure; cvetličarn, ki so odprte od 8. do 13. in slaščičarn, ki so odprte od 8. do 21.30.

Tajništvo tudi obvešča člane, da bodo uradi SGZ zaprti v petek popoldne in v soboto.

Poglabljanje dna za pristanek «C. Colombo»

Če bo vreme ugodno, bodo danes s štirimi vlačilci povlekli ladjo «Saturnia» od pomorske postaje v novo pristanišče. Ker je ladja zaključila svojo življenjsko dobo, bodo zdaj odnesli z nje razne premičnine, opremo itd. Kakor hitro bo po njenem odhodu od pomorske postaje prosto mesto, bodo tam začeli z deli za poglobitev morskega dna, da bo lahko 30. maja pristala ladja «Cristoforo Colombo», ki bo takrat prvič priplula v naše pristanišče.

NOVINARSKI OGLED RAZSTAVNEGA PROSTORA

Idealno okolje miramarskega parka za mednarodno cvetlično razstavo

Razstavišče bo obsegalo 70.000 kv. m - Okrog 400 razstavljavcev iz 40 držav - Otvoritev 22. maja, zaključek 6. junija

Tržaški novinarji so si včeraj ogledali Miramarski park, v katerem bo od 22. maja do 6. junija X. mednarodna cvetlična razstava. Spremljal jih je ravnatelj razstave prof. Bruno Natti, ki jim je razkazal razstavni prostor in opisal, kako bo letošnja razstava razporejena. Letošnja razstava bo urejena na površini, ki zajema 70.000 kv. m, in sicer od labodjega jezerca v smeri proti Grljanu in poševno proti vhodu z obalne ceste. Tako bo prost za redne obiskovalce ves del ob gradu in portiču. Na razstavni prostor bodo vodili trije vhodi, in sicer z glavne ceste med dvema predoroma, iz Grljana ter izpred trga za gradom.

Do sedaj je prijavilo svojo udeležbo približno 400 razstavljalcev iz 40 držav z vseh predelov sveta.

Uradna otvoritev bo v soboto, 22. maja, zaključek pa v nedeljo, 6. junija. Na sporedu prireditev je med drugim: 24. maja otvoritev mednarodnega filmskega festivala o cvetju, 26, maja bo «Dan obrtništva», 28. maja je na sporedu «Dan novosti v cvetličarstvu», 29. maja bo razdelitev nagrad učencem, ki so se udeležili natečaja «Moj najljubši cvet», 31. maja bodo razdelili nagrade udeležencem, 1. junija bo «Dan Avstrije», 2. junija «Dan kmetijstva», 3. junija «Dan Izraela, 4. junija «Dan Jugoslavije», 5. junija «Dan Švice», 6. junija pa «Dan parkov».

Do otvoritve razstave je še dober mesec časa, vendar imajo delavci že polne roke dela, ker je treba urediti nove poti, postaviti paviljone in urediti gredice. Uprave raznih italijanskih in nekaterih inozemskih javnih parkov bodo uredile svoje grede s posebnimi motivi. Domači cvetličarji bodo imeli na razpolago prostor na gornjem delu parka blizu vhoda z glavne ceste, in sicer na prostem ter v rastlinjaku (200 kv. metrov površine). Otroške risbe bodo razstavljene v malih kočah «Robinzonove vasice» med drevjem nad Grljanskim rtičem, tam blizu bodo razstavljene tudi naprave za camping. Na lepi razgledni točki bo postavljena tipična kmečka hiša iz Karnije, na drugi strani je prostor za razne inozemske udeležence. Na malem trgu pred spomenikom Maksimiljana bodo koncerti, v gradiču bo uprava razstave ter razstava stare keramike in razstava sodobnih umetnikov, za barom pa bo urejen «zimski vrt» za rezano in delikatno cvetje, medtem ko bo v samotnem kotičku tipičen japonski vrt.

Omenili smo le nekatere podrobnosti, točnejšo sliko pa bomo lahko imeli, ko bo razstava že pripravljena. Vsekakor bo letošnja razstava nadvse zanimiva in privlačna, tem bolj, ker bo v svojem naravnem okolju, v parku, ki je že sam po sebi zanimiv in privlačen.

Našim cvetličarjem priporočamo, naj se razstave udeležijo in naj se ne bojijo mednarodnega značaja razstave. Obenem pa svetujemo kamnarjem — obrtnikom, naj se čim prej prijavijo in pripravijo za razstavo svoje krasne izdelke, ki pridejo v poštev za dekoracijo.

Redna seja deželnega odbora

Včeraj dopoldne je bil na sedežu na Trgu Oberdan običajni tedenski sestanek deželnega odbora, na katerem so z zadovoljstvom pozdravili odobritev proračunov za l. 1964 in 1965. Ob upoštevanju elementov, ki so se pojavili med diskusijo, predlogov in sprememb, ki so jih predlagali razni svetovalci, kakor tudi naslednje procedure pri razpravi in odobritvi v avli, je odbor vzel na znanje tudi ugodne ocene, ki so jih glede obeh proračunov dali sektorji, ki ne sestavljajo svetovalsko večino in pa široko soglasnost o splošni usmeritvi proračuna za leto 1965.

Predsednik Berzanti se je nato zahvalil odborniku za finance dr. Tripaniju, ki je skrbel za tehnično-računsko izdelavo obeh dokumentov in je podčrtal delež svetovalca Stopperja pri delovanju prve razširjene komisije, kateri predseduje.

Odbor je nato proučil programske izjave, ki jih bo predsednik Berzanti sporočil deželnemu svetu čez dva tedna.

Okoliški župani na seji komisije za Trst

Včeraj so bili povabljeni na sejo komisije za Trst župani iz Doline, Zgonika in z Repentabra. Župani teh treh podeželskih občin so prikazali omenjeni komisiji težave in potrebe občin ter nujnost, da dobijo večje prispevke iz fondov, s katerimi razpolaga vladni komisariat, za razna dela in uresničitev pobud v korist prebivalstva. Kakor je dobro znano, so tri omenjene občine pasivne, nimajo industrije in posebnih dohodkov, stroški pa so vedno večji.

Intervencija sen. Bonacine za avto cesto Benetke-Trst

Tiskovni urad ministrstva za javna dela je sporočil, da je minister za javna dela Mancini sprejel senatorja PSI Bonacino, ki ga je zainteresiral za podelitev posojila 2 milijardi lir, za katero je zaprosil konzorcij za javna dela za avto cesto Benetke - Trst. Sen. Bencina je ministru prikazal nujnost, da se zgraditvi te ceste da prednost v okviru programa gradnje avto cest. Minister Mancini je senatorju Bonacini zagotovil, da se bo za stvar zanimal in zavzel.

Ko je sinoči 59-letna gospodinja Olimpia Fattorin por. Rochelli iz Ul. Rossetti 15, na vogalu Ulice Rossetti in Ul. Crispi, izven zebrastega prehoda prečkala cesto, jo je z avtom TS 48636 podrl 37-letni Pietro Pitacco iz Ul. D'Alviano 82, ki je privozil navzgor po Ul. Rossetti.

HUDA PROMETNA NESREČA V UL. FLAVIA

Pri trčenju z motorjem v avto dva mladeniča hudo ranjena

Za enega je prognoza pridržana, drugi pa se bo moral zdraviti 50 dni - Tudi v Ul. Orlandini ranjena dva motociklista

Ul. Flavia blizu tovarne «Fil-Snia» je bila včeraj popoldne okrog 13. ure prizorišče hude prometne nesreče, katere žrtvi sta postala dva mladeniča, ki sta se peljala na motorju. Ob tisti uri je 21-letni Claudio Lumiani iz Ul. Frescobaldi 10 proti središču vozil motor TS 32930, na katerem se je peljal tudi 23-letni Mario Braz s Stare istrske ceste 7. Ko je Lumiani privozil do omenjene tovarne, je nasproti z avtom TS 20205 privozil 43-letni kroser Pietro Zorich iz Ul. Commerciale 125 in začel zavijati na levo, ker je hotel zaviti v stransko ulico. Lumiani je prepozno opazil avtomobil sredi cestišča in trčenje je bilo neizbežno. Sunek je bil zelo močan, da je Braza, ki je sedel zadaj, vrglo nekaj metrov stran. Pri padcu se je hudo pobil po glavi, se ranil po levem sencu in čelu ter si zlomil levi gleženj. Poškodoval se je tudi Lumiani, ki si je pri padcu z motorja zlomil levo stegnenico ter se pobil po medenici in desnem zapestju. Oba ponesrečenca so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so Braza v nezavestnem stanju nujno sprejeli na nevrokirurški oddelek s pridržano prognozo. Lumiani pa se bo moral na ortopedskem oddelku zdraviti 50 dni. Na kraju nesreče so potrebne formalnosti opravili agenti cestne policije.

Sinoči pa so z rešilnim avtom prepeljali v bolnišnico ter sprejeli na nevrokirurški oddelek 16-letnega dijaka Edgarda Lazzaro iz Ul. D'Isella 18, ki je malo prej postal žrtev prometne nesreče. Lazzara se bo moral zdraviti 40 dni zaradi udarca v glavo, ran in udarcev po levem sencu in čelu ter kostnih poškodb dasne noge in gležnja.

Nesreča se je pripetila malo prej v Ul. Orlandini v bližini stavbe št. 35. Lazzara se je peljal na zadnjem sedežu motorja TS 33069, ki ga je proti središču vozil 18-letni Pietro Colautti iz Ul. D'Isella 28. Nenadoma je Colautti pred seboj zagledal filobus proge št. 1 in da bi se mu izognil, je ostro zavil na desno. Toda ne nadni manever je bil zanj usoden, ker je izgubil nadzorstvo nad motorjem in oba motocikli sta sta se prevrnila. Pri nesreči se je najhuje ranil Lazzara. Dve uri kasneje pa je v bolnišnici zaprosil za zdravniško pomoč tudi Colautti. Dežurni zdravnik mu je nudil prvo pomoč, ker se je pobil po spodnji strani hrbta in desni nogi. Okreval bo v 7 dneh.

Dejavnost CRDA na filmskem dokumentariju

Združene jadranske ladjedelnice se bodo udeležile 6. mednarodne razstave pomorskih dokumentarjev, ki bo prihodnji teden v Milanu pod pokroviteljstvom «Italija na morju», s predvajanjem kratkometražnega filma «Ladje po svetu». Dokumentarij nudi zanimiv pregled dejavnosti CRDA, ki so se specializirale v gradnji velikih potniških in petrolejskih ladij. Med novejšimi realizacijami CRDA je pet čezoceanskih potniških ladij, ki so bile splavljene v zadnjih treh letih, in sicer turbinske ladje «Galilei», «Marconi», «Oceanic», «Raffaello» in «Eugenio C.» za skupnih 170.000 ton. V istem razdobju so CRDA zgradile v Tržiču največjo italijansko motorno cisterno 92.000-tonsko «Carlo Cameli», ki lahko s hitrostjo 17 vozlov prevaža 110.000 kub. m goriva. Dokumentarij prikazuje tudi dejavnosti nekaterih sektorjev Tovarne strojev Sv. Andreja, kjer gradijo pogonske stroje za velike ladje in aktivnost drugih specializiranih sektorjev CRDA kot na primer delavnic za mostove in žerjave, ki so v zadnjem desetletju zgradile za okrog 41.000 ton izdelkov, kakor tudi centre za plastične snovi, kjer so prvič v Italiji začeli uporabljati steklena vlakna za široko proizvodnjo ladijske opreme in flote obalnih motornih čolnov.

DELO POKRAJINSKEGA LABORATORIJA V MARCU

Nobenih večjih nepravilnosti pri izdelavi raznih hranil

Laboratorij za higieno in profilakso je opravil 269 kemičnih in 28 mikrografskih analiz

Iz poročila o dejavnosti pokrajinskega laboratorija za higieno in profilakso v letošnjem marcu, je razvidno, da je ta laboratorij opravil 269 kemičnih in 28 mikrografskih analiz.

Na vodnem področju je laboratorij opravil nadzorne preglede novih vodovodnih napeljav v ulicah Cesare Rossi, Schmidt, Forti, Grego, Fabio Severo, Bellosguardo in del Vento. Prav tako je nadaljeval z normalnim dnevnim pregledovanjem mestnih vodovodov in periodičnim pregledovanjem vode v občinskem bazenu, kar vse je dalo zadovoljive rezultate v okviru določenih norm. Pač pa je analiza vode v nekem vodnjaku v Dolini, na privatno pobudo, pokazala, da voda v tem vodnjaku ni pitna.

Nadzorstvo nad mlekom ni odkrilo nobenih nerednosti in prav tako tudi ne nadzorstvo nad mlečnim prahom, sirom in drugimi mlečnimi proizvodi.

Zadovoljivo je bilo tudi stanje glede izdelovanja in peke kruha, saj so le v enem primeru ugotovili pomanjkljivo peko in višjo količino vode kot jo predvideva norma, zaradi česar je bil ta primer prijavljen pokrajinskim zdravstvenim oblastem. V slaščičarski industriji so izločili en vzorec mandeljnovih keksov v originalnem zavoju, ker je bil lažji od najavljene teže in zaradi obarvanja slaščic z nedovoljenimi barvami, ki niso bile naznačene na zavoju. Pri pregledu mesa, zlasti uporabljanja solfitov in nitratov, ni bilo ugotovljenih nesrednosti, ki bi jih bilo treba prijaviti, pač pa so med maščobami prijavili vzorec masla jugoslovanske proizvodnje zaradi premajhne količine maščob in vzorec olja zaradi nepravilne sestave. Pri konzerviranih in vsodčenih živilih ni bilo nobenih nerednosti glede morskih proizvodov, pač pa so prijavili oblastem vzorec graha zaradi pomladitve z nedovoljenimi snovmi. Prav tako je bil prijavljen vzorec suhih marelic zaradi dovoljenih primesi, ki pa so presegle po zakonu dopustno količino. Analiza vin in kisa je dala zadovoljive rezultate, kar velja tudi za analize kakaa, čokolade in raznih dražij.

Tudi carina je zahtevala mnenje laboratorija glede pristojnosti uvoženih jedil, predvsem suhih gob in suhega sadja, konzerviranih rastlinskih živil itd.

V okoliških občinah pokrajine so sanitarni stražniki opravili 20 obiskov, 378 inspekcij in izvedli kemično analizo 16 vzrocev živil.

Proglas Sveta Slovenske skupnosti ob proslavah odpora

Prejeli smo in objavljamo:

Svet Slovenske skupnosti v Trstu toplo pozdravlja letošnje proslave ob dvajseti obletnici odpora. Pridružuje se številnim proslavitvenim pobudam in izreka svojo vzajemnost z njimi. Svet Slovenske skupnosti se globoko in spoštljivo klanja mrtvim in živim žrtvam naci-fašističnega preganjanja, borcem za obstoj in pravice zatiranih in zasedenih narodov, zlasti Slovencev, kakor tudi vsem, ki so se v borbi iskreno in nesebično žrtvovali za svobodo slovenske govorice, za svobodo prepričanja in mišljenja, vere in vesti, za zmago socialne pravičnosti, narodne enakopravnosti in miru.

Svet Slovenske skupnosti opozarja, da se je odpor pričel med Slovenci takoj po nastopu fašizma, ki je vodil raznarodovalno politiko, zatrl splošne politične svoboščine, še posebej pa prepovedal uporabo slovenščine, zatrl slovenske šole, vsa slovenska prosvetna in druga društva ter gospodarske ustanove. Ves odpor proti naci-fašizmu od prve ure pred štirideset-imi leti do viška pred dvajsetimi leti je dal vzvišene primere junaštva, nešteto znanih in neznanih žrtev za splošno politično in našo narodno svobodo.

Ko se letos slovesno spominjamo vseh teh borcev in žrtev ter jim izrekamo neomejno hvaležnost, poziva Svet Slovenske skupnosti vse Slovence in še posebno slovensko mladino k občečloveški mednarodni slogi, pa tudi k čuječnosti, požrtvovalnemu delu in borbenosti za svetle cilje odpora, to je za samobitnost, obstoj in svobodni demokratični razvoj slovenske manjšine v Italiji, za ideale svobode, demokracije ter vseh neuničljivih človečanskih vrednot, posebno tistih, ki so bistvena sestavina naše omike in so nas tisoč let ohranjale pri življenju.

Slava vsem borcem odporniškega gibanja!

Nadaljujmo delo za zmago njihovih idealov!

Svet Slovenske skupnosti

* *Pokrajinski kongres KD*, ki bi moral biti 9. maja, je odložen na 16. maj.

IZPRED TRŽAŠKEGA POROTNEGA SODIŠČA

Mattei obsojen na 11 let zapora in na dve leti kmečke kolonije

Spoznali so ga za krivega poskusa umora Nives Zebini, telesnih poškodb, groženj in nošnje orožja

Sinoči ob 21.30 uri je porotno sodišče izreklo razsodbo proti Vittoriju Matteiju, ki je bil obtožen, da je poskušal umoriti Nives Zabini, lastnico bara «Prosen», da je ukradel 30.000 lir, da je poskušal prisiliti svojo bivšo ljubico, naj mu izplača 1 milijon lir, da ji je grozil, da jo bo ubil, da jo je telesno poškodoval in da je nosil izven stanovanja hladno orožje.

Porotno sodišče je spoznalo Matteja za krivega poskusa umora (izključilo pa je načrtnost dejanja), prav tako pa ga je spoznalo krivega telesnih poškodb, groženj in nošnje orožja ter ga je obsodilo na deset let in 9 mesecev zapora ter na 3 mesece pripora. Mattei bo moral plačati zastopniku zasebne stranke 190.000 lir, odškodnini pa bodo razpravljali na pristojnem civilnem sodišču. Po prestani kazni bo moral Mattei preživeti najmanj 2 leti v kmečki koloniji.

Na včerajšnjem jutranjem zasedanju je Matteijev zagovornik odv. Uglessich nadaljeval svoj obrambni govor. Kot smo že poročali, je Matteijeva obramba predvsem skušala dokazati, da v tem primeru ni šlo za zločin (poskus umora z obtežilnimi okoliščinami) zaradi nizkotnih nagibov, temveč za nezadržen izbruh jeze in ogorčenosti ljubimca, ki ga je ljubica pustila na cedilu (pri tem ni važno, če je res, da je imela Zabinijeva ljubezenske odnose s Pirotto). Obtoženec je potegnil nož iz žepa samo zato, ker je hotel prisiliti Zabinijevo, da odpusti namišljenega tekmeca in ne zato, da bi jo prisilil, naj mu da en milijon lir.

Vendar pa po zagovornikovem mnenju to vprašanje ni srž vse obravnave. Glavno vprašanje je, če je Mattei res hotel ubiti svojo bivšo ljubico. Prav tej temi je Uglessich posvetil dobršen del svojega včerajšnjega govora. Če bi jo hotel ubiti, bi to storil že 14. aprila 1962 in ne tri dni poznejše. Torej se sploh ne more govoriti o nekem zločinskem naklepu, ki naj bi se porodil v Matteijevi duši že več dni prej.

Svojo tezo je zagovornik oprl na tri «ugotovljena» dejstva: 1. tistega večera, ko je Zabinijeva izstopila s svojo hčerko Avo iz dvigala, ni bila sploh prestrašena; 2. ob tisti priliki se sploh ni govorilo o milijonu lir, ki bi jih ženska morala izročiti svojemu bivšemu ljubimcu (hčerka Ava je potrdila to okoliščino) in 3. ob tisti priliki se je govorilo samo o odpustitvi namišljenega ljubezenskega tekmeca, se pravi Pirotte. Na vsak način se ne more trditi z gotovostjo, da je Mattei hotel ubiti svojo bivšo ljubico.

Zagovornik je nadaljeval svoj govor trdeč, da je je Mattei zabodel v neživljenjske dele telesa. Prav število vbodov (14 na telesu in ostalih 10 na površniku žrtve) dokazuje, da krivec ni hotel ubiti svoje žrtve. Končno je zagovornik pribil, da Zabinijeva ni bila tako težko ranjena, da bi bilo v nevarnosti njeno življenje.

V tej zvezi je odv. Uglessich omenil neki primer o katerem so razsojali pred kratkim porotniki v Ivreji. Gre za primer, je dejal zagovornik, ki je zelo podoben Matteijevemu. V Ivreji so porotniki obsodili nekega že priletnega moškega na 5 let zapora, ker je z desetimi vbodi z nožem ranil žensko s katero je živel. Prvotna obtožba se je nanašala na poskus umora, ki pa so jo porotniki spremenili v obtožbo težke telesne poškodbe.

Spričo tega je odv. Uglessich zahteval, naj porotniki spremenijo obtožbo poskusa umora v težke telesne poškodbe ter naj oprostijo njegovega varovanca obtožbe tatvine in izsiljevanja. Glede ostalih obtožb je zahteval, naj ga obsodijo po zakonu.

Zastopnik zasebne stranke dr. Ghezzi je v svojem odgovoru v bistvu potrdil svoje prejšnje teze: gre za zakrknjenega kriminalca, ki je izkoriščal Zabinijevo, si hotel prisvojiti 1 milijon lir, ji ukradel 30.000 lir ter zagrešil ostale prekrške.

Javni tožilec dr. Corsi je delno sprejel tezo obrambe s tem, da je izjavil, da gre v glavnem (čeprav ne samo za to) za izbruh ljubosumja. Toda ta okoliščina ni prav nič v prid obtožencu, ker ne dokazuje, da ni hotel ubiti Zabinijeve.

Na kraju je ponovno spregovoril odv. Uglessich, ki je ponovno skušal dokazati, da ne gre za poskus umora.

Točno ob 18. uri je predsednik porotnega sodišča dr. Rossi vprašal obtoženca, če ima še kaj pripomniti. Mattei je izjavil: «Po razsodbi bom prosil Nives Zabini, naj mi odpusti kar sem ji storil, kakor ji jaz odpuščam kar je ona zamolčala. Prosil bi le, da se mi vrne njena zadnja slika, ki mi jo je ona sama izročila.»

Nesreča vojaka

Včeraj popoldne so v bolnišnici nudili prvo pomoč 22-letnemu vojaku Francu Ireniju iz vojašnice v Ul. Rossetti. Pri prečkanju ceste na vogalu Ul. Rossetti in Ul. Buonarroti, ga je z avtom TS 39470 podrl 50-letni uradnik Dario Sfreddo iz Ul. Marussi 4, ki je privozil navzdol po Ul. Buonarroti. Pri nesreči se je Ireni pobil po prsih in levi roki. Okrevalbo v 7 dneh.

Neznan žepar je predvčerajšnjim okrog 11. ure 25-letni delavki Marji Stulle iz Ul. Batagely 25, ki je na Trgu stare mitnice čakala na avtobus proge št. 21, iz žepa plašča «sunil» listnico, v kateri je Stullejeva hranila 50 tisoč lir in poštni ček za 22.000 lir. Stullejeva se je tatvine zavedla, ko je vstopila v avtobus in hotela plačati listek. Zglasila se je na letečem oddelku policije, kjer je tatvino prijavila.

«Pasijon» privlačuje občinstvo

Obisk predstav «Velikega slovenskega pasijona», ki lepo narašča, potrjuje odličnost te predstave, ki je v vseh krogih naletela na najbolj navdušen sprejem. Kdorkoli je doslej to predstavo videl, je kar presenečen tako nad samim delom kot nad režijo in odlično igro vseh nastopajočih. Predstave tega dela, ki je tudi primerno prav za ta čas, se nadaljujejo vsak dan. Marsikdo, ki je predstavo že enkrat videl, je sklenil, da si jo mora zopet ogledati. Priporočamo obisk vsem, ki te edinstvene predstave še niso videli.

Verjetno bo drevišnji predstavi pasijona prisostvoval tudi znani italijanski avtor, režiser in igralec Dario Fo s svojo soprogo in soigralko Franco Rame ter še drugimi člani svoje skupine, ki sedaj gostuje v Teatru Stabile.

Prodoren uspeh skupine Daria Foja v Avditoriju

Ob nezmanjšanem zanimanju občinstva, ki je tako kot prvi večer tudi včeraj napolnilo Avditorij, je potekla druga predstava gostujoče Fojeve skupine.

Najnovejše delo Daria Foja «Sedma: kradi malo manj», se slogovno v ničemer ne razlikuje od prejšnjih. Fojeva umetnost ima že zelo določene oblike, ki jih je preizkusilo nešteto prepričljivih uspehov doma in v tujini. Njegova «farsa na italijanski način» je že postala dramaturško dejstvo in bo ostala v gledališki zgodovini kot pomemben mejnik.

Tudi to delo je torej zgrajeno na surrealističnih, a vedno okusno ubranih kontrastih med vsakdanjim svetom pametnih in poštenih ljudi in svetom zvitorepcev, ki jim je morala le izgovor za izkoriščanje bližnjega. Ni dvoma, da se Fojeva komičnost naslanja prvenstveno prav na te kontraste. Vendar je njegova iznajdljivost tako bogata in se poslužuje tolikih in tako pestrih komedijskih prijemov, da se gledalec zaman sprašuje, čemu se v resnici smeje. Prav v tem je po našem pristna moč Fojevega gledališča. V tem namreč, da je predvsem gledališče brez vsakršnih intelektualističnih in literarnih primesi.

O vsebini dela nima pomena govoriti, saj Fo ne pripoveduje premočrtno, temveč centripetalno, če se smemo tako izraziti. Drugače povedano, se prave vsebine zavedamo šele ob koncu predstave, ko nam avtor nudi za to vse potrebne elemente. Sicer pa je pri Foju, kot pri vseh velikih dramatikih, vsebina le razlog za gledališko predstavo, ne pa sama sebi namen. Kar pa se nam ob tem delu zdi vredno posebnega poudarka, je dejstvo, da je satira v primeri s prejšnjimi deli postala bolj neposredna in odkrita, kot bi avtor hotel z večjo silo prodreti v zavest gledalcev. Prav tako se je tudi ironična ost spremenila v širok nož, ki se ne zadovoljuje več z zbadanjem, a hoče rezati. Učinek je večji. O tem ni dvoma. Imeli pa smo občutek, da gre na račun dramaturškega ravnovesja in pripovednega ritma.

Vsekakor spada «Sedma: kradi malo manj» med najboljša dosedanja Fojeva dela in je bil zato prodoren uspeh obeh prvih dveh dni popolnoma zasluženi.

V glavni vlogi je tokrat nastopila Franca Rome. Njen igralski slog je neponovljiv in se tako idealno ujema s Fojevim, da so vsi prizori, v katerih nastopata skupaj, resnično nepozabni. Ni dvoma, da je danes na področju komičnega gledališča največja igralka, s katero se lahko ponaša italijanska igralska umetnost.

Dario Fo se je tokrat zadovoljil s sorazmerno manjšo vlogo. Imel pa je vseeno priložnost, da pokaže vse odtenke svoje velike igralske osebnosti, ki pa je že preveč znana, da bi o njej utegnili povedati kaj novega.

V ostalih vlogah so se odlikovali zlasti Valerio Ruggeri, Ettore Conti, Pia Rame, Mariangela Melato in Carlo Montini.

Zelo okusne in pevne melodije Fiorenza Carpija tvorijo tudi temu Fojevemu delu idealen okvir.

Za režijo, scene in kostume je kot običajno poskrbel sam avtor. Zato bi bilo odveč reči, da se je vse docela skladalo prav tako z osnovno dramaturško zamislijo kot z igralskim slogom. j. t.

Zastrupitev s hrano

Z zasebnim avtom so včeraj okrog poldne prepeljali v bolnišnico 41-letnega mehanika Maria Canzianija od S.M.M. Spodnje št. 781 ter ga sprejeli na četrti medicinski oddelek s prognozo okrevanja v 8 dneh zaradi lažje zastrupitve s hrano. Canziani je povedal, da je prejšnji torek na domu zaročenke Anne Perini na Rebri sv. Ane použil ribjo juho, ocvrte sipe, nekaj surovih mehkužcev ter kos slaščice. Naslednji dan so ga napadli želodčni krči, ki so postajali vedno hujši, da je bil včeraj primoran zaprositi za zdravniško pomoč. Zaročenkini starši in zaročenka sama, ki so tudi jedli omenjene jedi niso imeli nobenih motenj.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 15. aprila 1965 se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrlo pa je 9 oseb.

UMRLI SO: 65-letna Maddalena Brecevich por. Clementi, 82-letna Giuseppina Lukovich vd. Vidoni, 93-letni Francesco Zaccaria, 29-letna Silvana Bralcovich, 78-letna Antonia Laurencic vd. Klobas, 72-letna Irma D'Agosto por. Pavoni, 83-letni Attilio Tosselli, 87-letna Aurora Patoni vd. Ziderl, 34-letni Livio Nadalin.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 12. — 18.)

Crevato, Ul. Roma 15; INAM Al Cammello, Viale XX Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr Codermatz, Ul Tor S. Piero 2, dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

Od 13. — 16. ure

Crevato, Ul. Roma 15; INAM Al Cammello, Viale XX Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr Codermatz, Ul Tor S. Piero 2.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

Slovensko gledališče v Trstu
PREDSTAVE V KULTURNEM DOMU

VELIKI SLOVENSKI PASIJON

SOLDAŠKI MIZERERE
KMEČKI REKVIJEM
ŠKOFJELOŠKI PASIJON

Soldaški mizerere in Kmečki rekvijem napisal, Škofjeloški pasijon pa za oder priredil prof. MIRKO MAHNIČ

Režija: MIRKO MAHNIČ
Scena: VIKTOR MOLKA
Kostumi: ALENKA BARTL
Glasba: MARJAN VODOPIVEC

PONOVITVE

danes, 16. aprila ob 21. uri
v soboto, 17. aprila ob 21. uri
v nedeljo, 18. aprila ob 17. uri (abonma I. popoldanski)
v ponedeljek, 19. aprila ob 17. uri (abonma II. popoldanski)

Prodaja vstopnic vsak dan od 11. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma.

Gledališča

VERDI

Pri blagajni gledališča Verdi se je začela prodaja izvenabonmajskih prostorov za tretji koncert simfonične sezone, ki bo v torek ob 21. uri pod vodstvom dirigenta Alcea Galliera in s sodelovanjem čelista Enrica Mainardija. Program obsega skladbe: Pizzini — «In te Domine, speravi» — simfonična freska (novo za Trst): Dvorak — «Koncert za čelo in orkester op. 104»; Šoštakovič — 5. simfonija.

TEATRO STABILE

Danes zaprto Jutri, v soboto ob 21. uri, v nedeljo ob 18. in v ponedeljek ob 17. uri zadnje predstave komedije «Sedma: kradi malo manj» v izvedbi igralske skupine Dario Fo in Franca Rame. Prodaja vstopnic se nadaljuje pri osrednji blagajni v galeriji Protti. Cene: parter 2600 lir, za abonente dramske sezone 1800 lir, za balkon 900 lir.

Kino

Nazionale 16.00 «007 licenza di uccidere» Technicolor, Sean Connery, Ursula Andress.
Arcobaleno Danes zaprto.
Excelsior 16.00 «Avventura nella fantasia» Technicolor, Laurence Harwey, Claire Bloom
Fenice 15.00 «Sierra Charriba» Pancolor, Charlton Heston, Richard Harris.
Grattacielo 16.00 «Porgy and Bess» Technicolor, Sidney Poitier.
Alabarda 16.00 «Voglio essere amata in un letto d'ottone» Technicolor, Debbye Reynolds.
Filodrammatico 16.30 «Gli animali».
Aurora 15.30 «La spada nella roccia».
Cristallo 16.00 «Una Rolls Royce gialla» Technicolor, Shirley Mac Laine, Alain Delon.
Garibaldi 16.30 «Grisbi per un miliardo» Micheline Presle, Philippe Leroy.
Garibaldi 16.30 «Amore in 4 dimensioni» Melina Mercouri. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Impero 16.30 19.00 21.30 «Beckett e il suo re».
Vittorio Veneto Danes zaprto.
Moderno Danes zaprto Jutri

VTISI S POTOVANJA PO «DEŽELI VZHAJAJOČEGA SONCA»

Hude stanovanjske razmere nikakor niso v skladu z industrijskim razvojem

Na povprečnega Tokijca pride komaj 4.2 kv. m stanovanjske površine

TOKIO, aprila. — Najpogostejša, tema debat, ki se vodijo na Japonskem, se nanaša na življenjsko raven japonskih ljudi. Navajajo se mnogi argumenti, ki nakazujejo, da se je industrijsko razvita Japonska vrinila že v družbo splošno razvitih dežel. Navajajo se podatki, da je raven povprečnega Japonca dosegla že dohodek, ki se vrti okoli 520 dolarjev.

Trdi se tudi, da se Japonska glede dohodkov in splošne življenjske ravni približuje evropski ravni. Ta argument je dobrodošel za to, da bi se pobile vedno bolj glasne pritožbe Zahoda, da so japonski industrijski izdelki na svetovnih tržiščih visoko konkurenčni zaradi izredno cenene japonske delovne sile. Toda že dolgo se na Japonskem temu odgovarja s tem, da je doba japonskega «dumpinga» že zdavnaj minila, da so plače japonskih delavcev sorazmerno visoke in da se stalno višajo v odnosu 2:1 nasproti višanju življenjskih stroškov in da je zato konkurenčnost japonskih izdelkov treba iskati danes predvsem v zelo visokem tehnološkem nivoju proizvodnje, ki daje visoko kakovost ob nizkih proizvodnih stroških.

Neka novejša statistika o «potrošniški revoluciji» na Japonskem dokazuje, da 91,2 odst. vseh japonskih gospodinjstev razpolaga s televizijskim sprejemnikom 88,2 s šivalnim strojem, 71,7 odst. z električnim pralnim strojem in 79,2 odst. s hladilnikom.

Dejstvo, da si je Japonska zagotovila mesto med industrijsko razvitimi deželami na svetu in da se to postopoma in stalno odraža tudi v vsakdanjem življenju japonskih ljudi, je v izrazitem nasprotju z izredno nizko ravnjo, ki se kaže v stanovanjskem standardu Japoncev. Tako je na Japonskem podeželju, tako je v mestih, vključujoč sem tudi Tokio, kjer je to nasprotje morda celo še bolj vidno.

Tokio, prestolnica Japonske, ima svojo poslovno četrt — Marunuči — z izključno novimi visokimi zgradbami iz železobetona. Te zgradbe v svoji urbanistični razvrstitvi, po svojem videzu, pogosto z marmornatimi fasadami, spominjajo na londonski City. Med gradnjo tokijskega cityja so urbanisti in graditelji prav gotovo imeli pred očmi sliko londonskega Cityja, podobno kot so pri gradnji tokijskega stolpa prav gotovo imeli pri roki model pariškega Eiffelovega stolpa. Če bi se po nekem naključju postavila ta dva stolpa drug poleg drugega, bi jih bilo zares težko razločevati. Razlika je le v tem, da je tokijski stolp visok točno 333 metrov, kar je za okoli 13 metrov več kot znaša višina slovitega pariškega stolpa.

Tokio je v vsem ogledalo Japonske, zato je ogledalo Japonske tudi v stanovanjskih pogojih, ki niso prav nič boljši niti slabši kot v drugih mestih ter krajih dežele. Toda ti pogoji so izredno težki. Skoraj 11 milijonov prebivalcev Tokia živi v pretežnem delu v majhnih pritličnih hišicah, zgrajenih iz lesa in lepenke, ki, če jih zajame požar, izginejo v uri dveh. In teh požarov je od 20 do 30 na dan. Vzrok požarov pa je najpogosteje premajhna pozornost s plinskimi in električnimi pečmi.

Po tokijskih ulicah hodijo vsak večer posebej plačani ljudje, ki na ves glas in ob udarjanju dveh lesenih loparjev opozarjajo meščane, naj ne pozabijo dobro priviti plinske pipice.

Zaradi nezadostnega števila velikih javnih stanovanjskih zgradb za ljudi s povprečno nižjimi dohodki, živi večina meščanov v lastnih toda majhnih ali pa v še manjših najetih stanovanjih. V glavnem in najpogosteje gre za stanovanja, ki jih predstavlja ena sama soba. Po neki statistiki je v Tokiu kar 77 odst. stanovanj — enosobnih. 17,1 odst. tokijskih stanovanj so dvosobna in komaj 3,2 odst. je tro ali več sobnih.

Okoli 670.800 tokijskih družin živi v stanovanjih, v katerih pride na posameznega človeka v povprečju komaj 4,2 kv. metra površine. Na tem zares skrajno majhnem prostoru je treba najti prostor, da človek lahko sede, prostor, da človek dela, pa tudi da zvečer leže. In to ob televizijskem aparatu, ob pralnem stroju, električnem štedilniku itd.

V bolj oddaljenih predmestjih Tokia, pa tudi drugih japonskih mest, zelo naglo rastejo naselja visokih stanovanjskih zgradb, katerih dobra stran je cenena stanarina, slaba stran pa velika oddaljenost ne samo od strogega pač pa celo od širšega središča mesta. Cenena gradnja in nizka stanarina, da imajo za posledico, da je ostalo nerešenih še mnogo vprašanj, med temi tudi vprašanje osnovnih instalacij...

Japonska dežela, ki se prebija proti vrhu razvitega sveta, je hkrati dežela, katere državljani šele sanjajo o dobi ,ko bodo imeli vsaj približni stanovanjski standard razvitih dežel. Zato je stanovanjsko vprašanje na Japonskem skrajno pereče ter eno največjih problemov nadaljnjega razvoja nasploh. Japonska vlada in velike industrijske družbe so potrošile milijarde jenov, da bi organizirale lanskoletne olimpijske igre. Priznati je treba, da so jih organizirali na zelo visoki ravni. Tu, na Japonskem pa se pogosto čuje, da bi bilo za Japonce mnogo bolje, če bi tista sredstva bili porabili za izboljšanje domačih stanovanjskih razmer.

BRANKO VASILJEVIĆ

«Kmečki rekvijem» v Velikem slovenskem pasijonu, ki je te dni na sporedu v Kulturnem domu

DA BI PRIŠLI DO PREMOGA, SO GA IZPODKOPALI

Staro istrsko rudarsko mestece-Labin je dokončno obsojeno

Veliko hiš se je že zrušilo, nekatere rušijo, da bi ne prišlo do nesreče - Nekaterim so našli zasilna bivališča - Iščejo se sredstva za dokončno rešitev

Malo mestece v jugovzhodni Istri počasi umira in pušča za seboj dolgo in burno zgodovino. Za vedno se zapirajo okna, zapuščajo hiše, na ulice pa lega tišina... Labin je hudo, že neozdravljivo bolan. To najstarejše mestece v zahodnem delu Istre bo izginilo.

Zlo obetajoče razpoke v zidovih hiš in izbrazdane ulice, sveže ruševine južnega dela mesta, to so vtisi, ki dolgo ostanejo v sporminu tistemu, ki obišče ta kraj, ki je zrastel na hribčku, od koder se širi pogled po široki dolini.

Prispeli smo v Stari Labin okoli poldne, ko je po istrskih mestecih in vaseh najbolj živo. Čeprav je bil lep in sončen dan, je bilo na glavnem trgu Labina komaj kakih deset ljudi. Bili so to v glavnem upokojenci in še kak potnik, ki je čakal na avtobus za v Rabac, Rašo ali kak drug bližnji kraj. Čudno vzdušje vlada v mestecu, ki šteje 2420 prebivalcev. Tu ni znane bučnonosti, ki je značilna za istrske kraje. Le iz redke hiše se slišijo glasovi radia... Tu ni otrok, ki bi s svojim krikom in vikom poživljali mesto. Vse je bolj tiho in mirno.

Nepoučeni potnik bi mislil, da je mestece postalo žrtev potresa. K temu bi navajale ruševine ali skeleti hiš, ki so jih prebivalci zapustili. Razen dveh družin, ki še živita v hiši s številko 2, je Ulica Padlih borcev prazna, hiše so porušine.

Antun Horvatin, upokojenec, ki smo ga srečali pred gostilno, nam je rekel:

«Ta del mesta je najprej utrpel škodo. Hiše so toliko razpokale, da so prebivalce izselili. Vse hiše so nato porušili, da bi se ne zrušile na kakega mimoidočega človeka... Tudi ta trg se niža. Vidite, kako se je nagnil. Samo letos se je sesedel za nadaljnje štiri centimetre».

V spremstvu Antuna Horvatina, upokojenca, ključavničarja Rina Paladina ter še nekega drugega domačina se napotimo po mestecu. Gremo mimo kapelice, mimo starih mestnih vrat in spomenikov iz 12., 13. in 15. stoletja.

«Sesedanje terena ni prizanesilo niti spomenikom — pojasnjujejo domačini. — Ali vidite te stebre. To so nekdanja mestna vrata, nad katerimi je kapelica svete Flore in grb Labina. V dobi znane labinske republike pred 44 leti so revolucionarni rudarji sem vklesali svoj znak».

Hodimo pa ulicah 27. julija, Rika Milivoja, Nike Katunara,, po Kranjski ulici... Povsod ista slika, isti prizor: zidovi in ulice z izbrazdanim tlakom. Mnoge hiše so prazne ,okna temna, vrata za vedno zaprta...

«Ste morda od komisije? — nas vpraša Marija Bačić iz Ul. Nike Katunara štev. 6. — Moja hiša je samo malo popokala in v njej se da živeti brez nevarnosti...»

Ženska, očitno, ki ne hotela zapustiti hiše in kraja, v katerem je preživela šest desetletij svojega življenja.

Pavla Skiva iz Kranjske ulice št. 3, nam pokaže kraj, kjer je do 21. marca stala pritlična hiša s šestimi sobami. Sedaj je ni več. V njej so živele družine, ki pa so bile izseljene. Izselili so jih ker je bilo nevarno ,da se jim streha zruši na glavo.

Ivan Vlačić iz Ul. 27. Julija štev. 26 z žalostnim glasom pripoveduje:

«Sosedi me drug za drugim zapuščajo in vprašanje je le, kdaj se bom moral tudi sam izseliti. Težko mi je zapustiti hišo, v kateri sem se rodil in preživel dve vojni. Toda kaj se more. Bolje bo oditi, kot doživeti nesrečo...»

Stopili smo na sedež občinske skupščine Labin. Tudi tu se jasno vidijo znaki rušenja. Zidovi so podprti s stebri. Sprejel nas je predsednik občinske skupščine Josip Goba. Od njega smo hoteli zvedeti, kakšno je stanje ogroženega mesteca.

Do 31. marca je bilo iz Gornjega Labina izseljenih 115 družin s 439 člani. Porušenih je bilo 45 hiš, saniranih devet, trenutno rušimo še 12 zgradb. Toda pred nami je še mnogo dela. Izseliti je treba kar 1970 prebivalcev. Postavili smo si nalogo, da do konca leta izselimo 483 meščanov iz 61 hiš...»

«Kaj je stanje tako kritično?» smo ga vprašali.

«Veliko huje je, kot se zdi. V zadnjih dvajsetih dneh se je stanje zelo poslabšalo. Grozi nam že nevarnost, da mesto ostane brez vode. Vodni rezervoarji so namreč poškodovani. Poleg tega pa zaradi pogostih potresov, ki so posledica sesedanja izpodkopanega mesta, so mnoge hiše tako razpokane, da že ni več mogoče v njih bivati. Tako imenovani «udari» so vedno pogostejši. Ni ga dneva, da se nam na mizah ne tresejo pisalni stroji, da ne pokaje šipe in podobno .Škoda v Gornjem Labinu se za sedaj ceni na 6 milijard dinarjev. Toda ta številka se iz dneva v dan veča».

«Zaradi česa prihaja do premikanja tal in do že omenjenih «udarov»? silimo dalje.

«Pod starim mestom, ki je zraslo na 300 metrov visokem griču, je rudnik premoga ,v katerem je več milijonov ton premoga. Zaloga se ceni na stomilijard dinarjev vrednosti. Rudarji so kot krti ves grič izpodkopali, kilometrski rovi so izpodkopali kompaktnost zemljišča. Odtod sedanje sesedanje.»

Isto stanje najdemo pod naselji Kapelice, Rogočanov, Prisike in drugod. Ogroženo je torej področje, ki je mnogo širše kot si kdo misli in na katerem živi 3326 ljudi. Vse te ljudi bo treba izseliti.

«Kaj rudarji ne zasipajo zapuščenih rovov?» — smo vprašali.

«To seveda delajo, vendar se zasuti prostor z zdrobljenim kamenjem ni kompaktno povezal v strukturo zemljišča.»

«Kaj pa bo z ljudmi, ki se jim rušijo hiše?»

«Za sedaj jim priskrbimo začasno streho v okoliških vaseh, v Rabcu, Podlabinu... Precejšnje število smo jih spravili v hotel v Doljnjem Rabcu, v osnovni šoli v Vinešu...»

«Kaj ste še storili za prebivalce ogroženega mesta?» — smo še vztrajali.

«Stopili smo v stik s projektanti in gradbenimi podjetji, da bi zgradili večje število stanovanj. Ivedli smo anketo med prebivalstvom za privatno gradnjo. Prijavilo se je nekaj družin, ki bi hotele graditi lastne hišice. Tem je bil odobren kredit z rokom 29 let in 2,5 odst. obrestmi.»

V upravi rudnika Raša smo zvedeli, da so količine premoga v tem kraju velikanske in da se sploh ne postavlja vprašanje, ali je treba kopati naprej ali pa prepustiti Labin njegovi usodi. Problen torej je, odkod najti sredstva, da se ljudem povrne škoda, ki je iz tega nastala, odkod najti sredstva, da se zagotovijo stanovanja in drugi objekti.

«Odkod? — To vprašanje si postavljajo tudi odgovorni ljudje v občini pa tudi sami prebivalci ogroženega mesteca. Komuna in rudnik se sama ne bosta mogla izvleči iz te situacije. Zato zahtevata čimprejšnjo pomoč skupnosti. Najprej začasno rešitev vprašanja: prvo streho prebivalstvu. Hkrati pa zahtevajo pomoč tudi za dokončno rešitev tega vprašanja. Stanje ogroženega mesteca in okoliških vasi je več kot kritično .

UROS SOSKIĆ

POMLADNI MOTIV V BOLJUNCU (Foto M. Magajna)

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Pagan v «Rossonijevi»

Portretist Passauro v Občinski

Po težki družinski nesreči, ki je zadela Silvija Pagana, smo se zbali, da bo simpatični umetnik utihnil. Bilo pa je prav narobe. V poglobljenem delu je iskal utehe svoji žalosti in sedaj je spet med nami z najnovejšimi slikami, ki vise v Rossonijevi galeriji. So to olja, risbe in monotipije vse Paganove, da jih je veselje gledati. V devetih risbah je mojstrski v igri navpičnic in vzporednosti vodoravnih črt, s katerimi ustvarja zračno predmetnost. Zato ga privlačujejo nenavadni motivi, značilni za našo dobo. So to noge in ploskve gozda stolic in miz obrežnih barov v jutranji samoti. Obalne so tudi ostale risbe tržaških pomolov, Gradeža in Milj.

V njegovih monotipijah cvetje ne žari več tako kot nekoč. Je pa bolj ljubko ubrano, plemenitejše v videzu, skladno z umetnikovim nastrojenjem, ki pač ni moglo biti razposajeno prešerno. Izredno nežne, skoro akvarelne so tudi pokrajine in marine, a naravnost elegijsko je občutje v sliki «Jesen na reki».

Ako je v obeh omenjenih načinih slikanja ostal vedno stari Pagan, pa je to drugače v oljih. V njih opazimo stremljenje k zgoščevanju barvnih plasti umirjenejših odtenkov in nagnjenje k poenostavljanju oblike v izbranih motivih v cilju poenotenosti umetniškega učinka. Izjemo tvorijo njegovi še vedno dovolj pestri pogledi v podmorski svet akvarijev. Omenjeno stopnjevanje umetniške sile z zgoščevanjem barve izstopa posebno v olju, ki kaže kmeta, kako hodi iz sence proti zelenkasto rumeni luči od sonca bleščečega gaja.

Sorodna v tem ji je temnejša podoba gričevnate pokrajine po nevihti, v kateri se narava zrcali kot umiti obraz otroka. Odlični sta tudi sliki Konkonela in pa ligurske vasi po nizanju ploskev hiš v razdrobljenost drevja in drugih posameznosti.

Kdor bi želel zapustiti svojim potomcem lastno podobo, ki naj mu bo podobna tako verno kot odsev njegovega obraza v ogledalu, ta naj se obrne do Edmonda Passaura. Razstava v Občinski galeriji tega tržaškega portretista, ki pa živi večinoma v inozemstvu, ga več kot priporoča. Passauro je umetnik tiste vrste, ki se danes vedno redkeje srečujejo. Obdarjen s prefinjenim lepotnim dojemanjem in z izrednim opazovanjem podrobnosti, je pač moral postati to, kar v glavnem je: portretist, čeravno ga poznamo tudi kot odličnega v podajanju arhitektonsko slikovitih notranjščin in stavb.

Na tej razstavi nam slikar prikazuje 17 portretov in še 14 drugih slik. So to pokrajine, cvetlice in živali, naslikane v raznih tehnikah, ki kažejo na Passaurovo spretnost in znanje. Risbe drevja so vse akademsko dovršene, enako ujedanke. Od olj pa se odlikujejo po orientalski pestrosti tista s Kitajkama, mehko zračna dolina Rižane in prepričljive divje race, pa še naravnost čarovniška plastičnost v sliki «Borova vejica in narcisa».

Seveda pa tvorijo glavnino slike raznih znanih in nepoznanih oseb, med katerimi je tudi nekaj slovenskih imen. To priča, da je med nami Passauro v portretu nasledil pokojnega Avgusta Bucika.

Ako si pozorno ogledujemo lica podanih oseb, ki se vrste od onih tujih plemenitašinj do naših meščanov, spoznamo, da Passauro najbolj uspe v podajanju lepote žena in otrok ter kulturnikov. Je to pač povsem naravno.

MILKO BAMBIČ

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne oziraje se na kritike in odločno stopite po svoji poti. Lepi obeti kar se novih čustvenih zadev tiče.

BIK (od 21.4. do 21.5.) Izvirna ideja, ki bi znala prinesti veliko dobrega. Nesporazumi, ki so pa le posledica nerazpoloženja.

DVOJČKA (od 22.5. do 22.6.) Lotevate se preveč opravkov hkrati. Z dobro voljo boste prebrodili trenutno krizo v družinskih odnosih.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Nekoliko več podjetnosti in vse se bo uravnalo. V čustvene zadeve ne vpletajte finančnih interesov.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Razmere so zelo povoljne, da uveljavite svoje zamisli. Pravočasno se postavite po robu kapricam.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Dobili boste predlog, ki ga ni odvreči. Nekoliko več miru ne bi škodovalo niti vam niti vašim.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Brez pomišljanja se lotite posla, ki se vam ponuja. Z mlajšimi morate primerno ravnati.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Od neke poslovne zadeve si veliko obetate. Pazite, da ne boste razočarani. V družini vse prav.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Slaba se vam kaže, če ne boste zavihali rokavov. Vsak načrt o pomiritvi je trenutno neutemeljen.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Frenaglo ste odločali in danes plačujete greh. Ne ozirajte se na muhavosti neke osebe.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Pogumno na delo, tudi če to ne bo komu po volji. Srečanje z nekim prijateljem vam bo v olajšanje.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Že v prvih urah se bo dan pokazal. Ne delajte vse tako, kot bi bili gospodar vsega.

NEKAJ KORISTNIH ZANIMIVOSTI O ČAJU

Pomirjajoča pijača nekoč tudi zdravilo

Prvi zapiski o čaju izhajajo iz dobe pred 3000 leti

Čaj ima izredno zanimivo zgodovino in važno vlogo v civilizaciji človeka, tako s kulturnega kot z gospodarskega stališča. Razlikujemo dve poglavitni vrsti te rastline, in sicer čaj z majhnimi (kitajski čaj) in z velikimi listi. Obstaja pa še vrsta neštevilnih variacij čaja, ki pa so vse nastale zaradi križanja teh dveh vrst. Čaj raste v pasu od devetega vzporednika južne do 36. vzporednika severne širine. Vse dežele, ki ležijo v tem pasu, gojijo danes čaj, ker imajo od tega velike gospodarske koristi. Nekoč, kot je znano, je gojila čaj le Kitajska, ki je imela zato do polovice prejšnjega stoletja monopol.

Pri predelovanju čajevih listov poznamo dva načina: čaj predelajo tako, da postane zaradi precej kompliciranega procesa temen (to je čaj, ki ga pijejo Evropejci), ali pa ostane listje zeleno (tak čaj pijejo n.pr. Kitajci in Japonci). Čaj pripravljajo, razen v obliki, ki jo poznamo mi, še v tabletah in briketih. V stari ruski vojski so n.pr. dobivali vojaki črn in zelen čaj v tabletah. Čaj se ceni po okusu in vonju. Ne obstaja pa nobena objektivna metoda za presojanje vrednosti čaja razen pokušanja. Je pa izredno malo ljudi, ki bi lahko vrednost čaja s pokušanjem ocenili, zato so pokuševalci čaja med najboljše plačanimi ljudmi na svetu.

Največji producent čaja je še danes Kitajska, vendar ga skoro vsega porabi doma. Zanimivo je, da največ čaja popijejo Tibetanci, nato Angleži in Kitajci. Na osebo porabijo Tibetanci letno 12 kg čaja, Angleži 5 kg, Kitajci pa 1 kg. Nekatere dežele, kjer ljudje popijejo mnogo vina, kot n.pr. Francija, Italija in Španija, porabijo zelo malo čaja, tako pride v Italiji na osebo letno le 5 gramov čaja.

Izredno zanimiva je zgodovina čaja. Prvi zapiski o čaju datirajo iz 12. stoletja p.n. štetju. V začetku je čajna rastlina služila le kot zdravilo, tako za notranjo kot za zunanjo rabo. Kmalu je postal čaj tako imenovani tonikum, se pravi zdravilo, ki dela človeka močnega in odpornega proti različnim boleznim. V 3. stoletju pa začnejo na Kitajskem uporabljati čaj kot nacionalno pijačo. Uporabljali so ga tudi kot mešanico z rižem in mlekom, celo s česnom. Čaj pogosto opevajo kitajski pesniki.

Tudi na Japonskem je bil čaj v začetku zdravilo, pozneje šele pijača. Tu so že zgodaj nastali razkošni lokali, kjer so se zbirali ljudje in pili čaj. Razne čajne ceremonije so še danes na Japonskem zelo priljubljene. Čaj, tako trdijo Japonci, povzroča harmonijo in mir.

V Rusijo je prišel čaj v 16. stoletju. Baje sta ga prinesla s Kitajskega dva kozaka. V druge evropske države je prišel čaj v 17. stoletju, a najhitreje se je udomačil na Angleškem, kjer je takoj postal narodna pijača.

Potrebno je, da povemo nekaj o načinu delovanja čaja. Z medicinskega stališča je najvažnejše, da vsebuje čaj tein, ki je identičen kofeinu. Tega je v čaju od 1 do 4 odst. Nadalje vsebuje čaj še teofilin, ki vpliva na uriniranje, in tanin ter, končno, še dišeča eterična olja, med katerimi je najvažnejši tako imenovani teon. Čaj pripravljajo najbolj pogosto tako, da ga polijejo z vročo vodo in takoj popijejo. Drugod zopet ga dalj časa kuhajo.

Pravilna priprava čaja je važna za medicinsko delovanje čaja. Če ga dolgo kuhamo, se izločijo toksične snovi, ki povzročajo pri nekaterih ljudeh neugodne posledice. Tako je n.pr. znano, da poseben način kuhanja čaja, kot je običajen pri Tunizijcih, zelo pogosto povzroča zastrupljenja z zelo resnimi posledicami. Vedeti je tudi treba, da je temen čaj bolj strupen kot zelen. Z dolgotrajnim kuhanjem čaja pride tudi do izločanja tanina, kar ima dober učinek pri driskah, saj je znano, da je tanin uspešno zdravilo proti driskam.

Glavna sestavina čaja je tein (kofein), ki povzroča iste simptome, kot jih opažamo pri pitju črne kave: olajšane so ideje in asociacije, lažje opravljamo komplicirane duševne funkcije, kot n.pr. deljenje in množenje. Razume se, da pride pri prekomernem uživanju čaja do nasprotnih učinkov. Skodelica čaja vsebuje od 0,1 do 0,3 grama kofeina. Stalno pitje pa povzroča, da se čaju privadimo in prenesemo velike količine brez kvarnih posledic.

Pri večini ljudi povzroča čaj nespečnost, pri nekaterih pa tudi ravno nasproten učinek, da zaspijo. Enake primere opažamo pri kavi. Tein v čaju vzdraži psihično funkcijo za delo, medtem ko motorično zmanjšuje ali bolje rečeno umiruje, vendar pa nima nobenega učinka na koordinacijo gibanj. To pomeni, da človek pod vplivom čaja lahko vrši komplicirana gibanja pri upravljanju stroja, medtem ko tega ne more, če je pod vplivom alkohola.

Čaj deluje tudi na srce in krvna obtočila: manjše količine čaja delovanje srca blažijo, večje pa njegovo delovanje pospešujejo. Na krvni pritisk deluje čaj tako, da ga malce povišuje, vendar pa pospešuje uriniranje. Zelo malo vemo o eteričnih oljih, ki dajejo čaju prijeten vonj in okus.

Dr. S. B.

Novo medicinsko odkritje: faktor «FP»

NEW YORK, 15. — Znanstveniki ustanove «Roswell Park Memorial institute» ter državne univerze v Buffalu so na zasedanju zveze ameriških združenj za poskusno biologijo sporočili, da so v človeški krvi odkrili neko sestavino ali tako imenovani faktor, ki pospešuje ponovno spreminjanje sesirjene krvi v tekoče stanje. Sporočilo o tem odkritju je bilo sprejeto z velikim zanimanjem, kajti zdravniška veda še ne pozna nekega praktičnega in naglega sredstva, ki bi bilo primerno za preprečevanje srčnih in božjastnih napadov, tromboz in pljučnih embolij, ki jih povzročajo sesirki krvi, ki v celoti ali deloma zamašijo krvne žile.

Novo sestavino ali faktor so označili s črkama «FP», ki sta začetnici izraza «Firbinolysis potentiator». Odkrili so ga v večjih krvnih telescih še sveže pa tudi že «stare» krvi. To je še posebej pomembno, ker nam pove, da bi to novo sredstvo mogli pridobivati tudi iz krvi, ki se ne da več uporabiti v druge namene. Zdi se, da gre za neko zelo majhno molekulo, ki je odporna proti vročini. Ko bodo mogli to sestavino izolirati v povsem čisti obliki, jo bodo mogli kemično razčleniti in identificirati, pozneje pa morda celo sintetično pridobivati.

To sestavino so skupno z manjšimi količinami nekega drugega krvnega elementa — plazmino — vbrizgali v organizem laboratorijskih živali, katerim so prej umetno povzročili drobne sesirke krvi. Ti dve sredstvi in sicer «FP» ter «plazmina» sta takoj povzročili ponovno «utekočinjenje» krvnih sesirkov, ne da bi se pri tem pojavila kaka stranska reakcija pri poskusnih živalih.

RADIO TELEVIZIJA

PETEK, 16. APRILA 1965

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Slov. nabožne pesmi; 11.45 Haendel: Koncert za orgle; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 12.25 E. Porrino: «Proces proti Kristusu; 13.30 Schubert: Trio št. 2; 17.00 Kitarist Bruno Tonazzi; 17.20 Beethoven: Kristus na Oljski gori, oratorij op. 85; 18.15 Umetnost; 18.30 Torelli: Koncert op. 8, Locatelli: Koncert št. 2, Clementi: Koncert v C-duru; 19.30 Postni govori; 19.45 Rheinberger: Trio v fis-molu, Franck: Piece Heroique; 20.00 Šport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.45 Sonate D. Scarlattija; 21.00 «Trpljenje Jezusa Kristusa»; 21.30 Martin: «Golgota», oratorij; 23.00 Busoni: Tri improvizacije.

Trst

12.05 Skladbe za godala; 12.25 Tretja stran; 13.15 Rossinijeva «Stabat Mater»; 14.10 Knjižne novosti; 14.20 Ezio Vittorio: «Spiritual».

Koper

7.15 Jutranja glasba; 8.00 Pisana glasba; 8.30 Prenos RL; 12.00 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Zbor Jacobus Gallus; 14.00 Popularne skladbe; 15.00 Melodije; 15.45 Domači ansambli; 16.00 Lahka glasba; 16.35 Orkestri; 17.00 Današnje teme; 17.10 Operetni program; 17.40 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Prenos RL; 19.00 Ritmi; 19.30 Prenos RL; 22.15 Trio Teddy Wilson; 22.40 Verdijev kvartet za godala.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Klasična glasba; 9.40 Portret Alberta Einsteina; 9.45 Ital. melodije; 10.00 Operna antologija; 10.30 Malvezzi, Gemignani in Boccherini; 11.30 Hindemithove skladbe; 11.45 Skladbe za godala; 12.05 Ellingtonov orkester; 12.20 Skladbe za godalni orkester; 13.25 Dva glasova — en mikrofon; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Skladbe Renata Parodija; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.25 Judovska velika noč; 16.40 Verdijeve skladbe; 17.05 Nabožna oddaja; 18.10 Pasijon in vstajenje; 18.40 Schumannove skladbe; 18.55 Prenos iz Vatikana; 19.10 Paisiello in Beethoven; 21.00 Simfonični koncert.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Mantovanijev orkester; 9.15 Kostelanetz in njegov orkester; 9.35 Veliki teden v Harlemu; 10.35 Skladbe za orkester; 11.35 Hammond orgle; 12.00 Zvočni trak; 14.00 Melodična glasba; 14.45 Kongoški zbor; 18.35 Inštrumentalna glasba; 19.20 Schumannova uvertura; 19.50 Mozartov Requiem; 21.00 Kronika pasijona; 21.40 Simf. glasba.

III. program

18.45 Schoenbachove skladbe; 18.45 Prejeli smo; 19.15 Ital. periodični tisk; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Bonporti in Cannabich; 21.20 Stari pasijoni.

Slovenija

8.05 K. Cipci: Pika nogavička; 8.35 Melodije; 8.55 Pionirski tednik; 9.25 Pihalna godba; 9.35 Nova pesmica; 10.15 Komorni zbor; 10.35 Novo na knjižni polici; 11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 Kmetijski nasveti; 12.15 Domače pesmi; 12.30 Iz oper ital. mojstrov; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Radijska šola; 14.35 Ansambelska glasba; 15.25 Napotki za turiste; 15.30 Irske narodne; 15.45 Novo v znanosti; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Simf. koncert; 18.00 Aktualnosti; 18.15 Zabavna glasba; 18.45 V skupčinskih odborih; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Zvočni mozaik; 20.30 Zunanjepolitični pregled; 20.40 Svetovne operne hiše; 21.15 Oddaja o morju; 22.10 Za ljubitelje jazza; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Ognjemeti v noči...

Ital. televizija

17.30 Spored za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.15 Simf. koncert; 19.40 Nabožna oddaja; 19.05 Šport in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 20.55 Božja pot, prenos iz Rima; 22.00 Pasijon; 22.30 Simf. koncert; 23.05 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.10 T. S. Eliot: «La riunione di famiglia»; 23.45 Zadnje športne vesti.

Jug. televizija

16.50 Govorimo po rusko; 17.10 Učimo se angleščine; 17.40 TV šola; 18.10 Skrinjica, ki pripoveduje; 18.25 Obzornik; 18.45 TV tribuna; 19.15 Vigred približa se — narodna glasba; 19.45 TV akcija; 20.00 Dnevnik; 20.30 Oddaljeno bobnenje — ameriški film; 22.00 Turnir miru; 22.10 Obzornik.

Goriško-beneški dnevnik

UGODEN REZULTAT POTOVANJA DELEGACIJE KMETOV V RIM

Minister Mancini upošteval zaskrbljenost kmetov zaradi izvajanja zakona 167

Posebno občutljivost je pokazal za posledice, ki bi jih vinkulacija zemlje povzročila slovenski narodni skupnosti

Minister za javna dela Mancini je v sredo 14. aprila sprejel delegacijo neposrednih obdelovalcev iz Gorice, ki mu je prišla obrazložit svoje stališče v zvezi z vinkulacijo zemlje na podlagi zakona 167. Delegacijo, ki so jo sestavljali kmetje Kazimir Brajnik in Danilo Mučič iz Štandreža ter Aldo Sossou in Giovanni Vida iz Podturna, so spremljali pokrajinski tajnik Alleanze Contadini Bruno Marizza, podpredsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze dr. Peter Sancin ter poslanca Mario Lizzero in Lanfranco Zucalli.

Predstavniki delegacije so ministra seznanili s kvarnimi posledicami, ki jih vrtnarjem v Štandrežu in Podturnu prinaša vinkulacija zemlje na podlagi zakona 167 za izdelavo conskih zazidalnih načrtov. Prikazali so mu veliko vlogo kmetijstva teh dveh krajev za goriško in tudi tržaško gospodarstvo ter posledice nepravilnega izvajanja zakona v sedanji za Goriško še posebno slabi gospodarski situaciji.

Poseben poudarek je delegacija posvetila vprašanju razlastitve s stališča interesov slovenske narodne manjšine ter opozorila ministra na obstoj upravičenih razlogov, da bi se izvajanje zakona v sedaj predvideni obliki moglo prikazati kot poskus raznarodovanja slovenskega nacionalnega ozemlja.

Minister je pokazal izredno razumevanje za to občutljivo vprašanje ter obljubil, da bodo tehniki ministrstva za javna dela temeljito proučili ves material, ki bo po administrativni poti prišel njim v roke, ministrstvo pa ne bo sprejelo nobenega sklepa, dokler se ne bo predhodno posvetovalo s predstavniki prizadetega kmečkega prebivalstva.

Delegacija je izročila ministru obsežno dokumentacijo, ki priča o naporih organizacij in strank, vloženih za dosego pravične uveljavitve zakona 167

Iz pogovorov s člani delegacije izhaja, da je bilo njeno rimsko potovanje izredno ugodno s stališča očuvanja slovenskih narodnih koristi. Način, kako so v Rimu sprejeli razlago predstavnika SKGZ, dokazuje, da je minister Mancini upošteval zaskrbljenost slovenske manjšine za svoj nadaljnji obstoj, medtem ko goriška občinska uprava za to plat vprašanja ni pokazala razumevanja.

Urnik trgovin za veliko noč

Pokrajinska zveza trgovcev sporoča, da bodo na dan velike noči zaprte ves dan vse trgovine na Goriškem brez vsake izjeme. Na velikonočni ponedeljek bodo pravtako ves dan zaprte vse trgovine z izjemo pekarn in mlekarn, ki bodo poslovale v dopoldanskih urah samo za razdeljevanje kruha in mleka ter cvetličarne.

V podgorski tovarni se je opekel s kislino

Včeraj zjutraj ob 6.30 so poklicali rešilni voz Zelenega križa v rajonski oddelek tekstilne tovarne v Podgori, kjer se je pri delu ponesrečil 31-letni Bruno Tegon iz Gorice, Ul. Canova. V civilni bolnišnici so mu ugotovili opekline prve in druge stopnje na desni nogi ter so ga pridržali na zdravljenju za 8 dni. Tegon je povedal, da je imel nekaj po 4. uri opravka okrog velikega kotla, v katerem je bila raztopina kavstične sode. Z nogo je padel vanjo in si pri tem prizadejal navedene poškodbe.

Trčenje Štandrežca z avtom v Manzanu

Včeraj dopoldne ob 11. uri so pripeljali v goriško civilno bolnišnico 20-letnega Severina Lutmana, kmeta iz Štandreža, Ul. Montello 7. Zdravniki so mu ugotovili udarec na lasišču, ter na desnem sencu in ušesu. Pridržali so ga za 10 dni na zdravljenju. Lutman je povedal, da se je prejšnji dan peljal s svojim avtom volkswagen po cesti pri Manzanu. Ko je hotel iz neke stranske poti kreniti na glavno cesto med Manzanom in Butrijem, je trčil z avtom, ki ga je vozil Dante Sirch doma iz Pavie pri Vidmu. Zapisnik o nezgodi so napravili karabinjerji iz Manzana.

Preplah zaradi alarma v Banca del Lavoro

V goriški podružnici Banca del Lavoro, ki ima svoj sedež v nebotičniku za Verdijevem gledališču na Korzu Italia, so zelo previdni in so podvzeli razne ukrepe, da bi se ubranili tatov, ki so v zadnjih mesecih okradli nekatere banke tudi v naši pokrajini. Tako so si najeli čuvaja za čas, ko je banka zaprta in namestili v bančnih prostorih tudi alarmne zvonce.

Lahko si mislite razburjanje uradnikov, ko so včeraj nekaj po 17. uri alarmni zvonci začeli zvoniti. Že so mislili poklicati policijo, ko je nekdo od uradnikov opazil, da je prišlo pri zvoncih do kratkega stika, ki je sprožil ves mehanizem. Tako so se po nekaj minutah preplaha zopet vsi pomirili.

Kratke iz bolnišnice

Sinoči ob 19.15 se je zatekel v goriško civilno bolnišnico 42-letni Giuseppe Tortul, soboslikar iz Gorice, Ulica Don Bosco 1. Ko je delal okrog 18. ure na vrtu se je zbodel z žebljem, ki je molel iz kosa lesa v zemlji. Nudili so mu prvo pomoč za rano na levi nogi. Okreval bo v petih dneh.

Malo pozneje so nudili prvo pomoč s prognozo okrevanja v 15 dneh 13-letnemu Mauru Velussiju iz Gorice, Ulica Balilla 19. Ko se je peljal ob 13. uri s kolesom po novem delu Ulice Roma, ga je podrl avto, ki je prihajal od Travnika ter mu povzročil rano na levi nogi.

Ob 19.45 so nudili prvo pomoč 67-letni gospodinji Normi Zigon iz Gorice, Ulica Angelina 26, ki se je porezala na prstih desne roke, ko je odpirala neko konservo pri pripravljanju večerje. Okrevala bo v 10 dneh.

S SEJE OBČINSKEGA SVETA V GORICI

Regulacijski načrt Gorice bo odobril novi občinski svet

Takšen sklep občinskega sveta je rezultat pogovorov predstavnikov mestnih sekcij PSI, PSDI in KD

Uresničila so se napovedovanja našega lista v včerajšnjem članku o poteku razprave občinskega sveta v Gorici o splošnem regulacijskem načrtu, ki ga je enobarvni demokristjanski občinski svet dal v diskusijo z namenom, da bi ga svetovalci odobrili tik pred potekom svoje mandatne dobe. Občinski svet je namreč z navadno večino odobril predlog svetovalca Zulianija (PSI) in Candussija (PSDI), da se odločitev o sprejemu regulacijskega načrta prepusti občinskemu svetu, izvoljenem na upravnih volitvah 13. junija.

Predlog za odložitev odobritve regulacijskega načrta sta podpisnika Zuliani in Candussi pismeno izročila županu dr. Gallarottiju, potem ko je sestavljavec splošnega urbanističnega načrta arhitekt prof. Piccinato odgovoril na vprašanja nekaterih svetovalcev, ki so zahtevali pojasnitve o obravnavanem vprašanju. V prvem delu predloga svetovalcev PSI in PSDI se poudarja veljavnost splošnih smernic predloga regulacijskega načrta, v drugem delu resolucije pa je rečeno, da bo načrt odobril novi občinski odbor.

O tem predlogu se je kmalu razvil živahen pogovor med predstavniki posameznih političnih skupin, ki so pojasnili svoje stališče. Zaradi predlogov, ki so jih dali posamezni svetovalci, je župan razdelil predloženo resolucijo na dva dela ter ju podvrgel ločenemu glasovanju. Za prvi del resolucije, v katerem se priznava veljavnost smernic regulacijskega načrta, so glasovali svetovalci PSI, PSDI in KD (skupno 20 svetovalcev), vzdržali so se svetovalci KPI, PLI in MSI (skupno 7 svetovalcev), proti pa sta glasovala svetovalca slovenske liste.

Za drugi del predloga, s katerim se prenese odobritev regulacijskega načrta v pristojnost novega občinskega sveta, so glasovali vsi opozicijski svetovalci ,in sicer svetovalci KPI, PLI, MSI, Slovenske liste, PSI in PSDI (13 glasov), vzdržali pa so se svetovalci KD (16 glasov).

Svetovalec dr. Battello (KPI), je v zvezi s predlogom za preložitev odobritve regulacijskega načrta izrazil željo, da bo po volitvah sestavljena takšna občinska uprava, ki bo usmerjena na levo ter bo odpravila pomanjkljivosti v predlogu regulacijskega načrta. Odv. Sfiligoj je poudaril zaskrbljenost zaradi usode slovenske zemlje, demokristjan odv. Culot pa je dejal, da bi sicer sedanja uprava lahko izglasovala regulacijski načrt, če bi to hotela, vendar pa želi, da bi se o njem razvila čim širša diskusija. Odbornik za javna dela Lupieri, ki je bil predlagatelj načrta, je sprva napovedal svoje nasprotovanje v glasovanju, ker sodi, da bo gradbena dejavnost utrpela občutno škodo v bližnjih šestih mesecih, ker ne bomo imeli regulacijskega načrta. Ko pa so predlog razdelili na dvoje, je glasoval skupno z ostalimi svetovalci svoje skupine.

IZPRED OKRAJNEGA SODIŠČA V GORICI

Tri dni po izvršeni tatvini kurji tat na zatožni klopi

Obsojeni, ker niso vodili knjigovodstva - Nevšečnosti goriškega geometra zaradi parkiranja avta

Včeraj je sedel na zatožni klopi okrajnega sodišča v Gorici 52-letni težak Umberto Polito, po rodu iz južne Italije, ki ima sedaj stalno bivališče v Gorici, Ul. Chinotto 5. Kot smo že pisali, so moža zasačili ponoči pretekli torek, ko je kradel piščance iz valilnice, oziroma pitališča, ki je last Cipriana Grudine v Ul. Sassari 59. Tat se je pripeljal z motociklom, napolnil vrečo z malimi piščanci, ki so imeli komaj po 200 do 300 g ter se odpeljal. Ko se je vrnil drugič ga je opazil Grudinov sin 15-letni Diego, poklical očeta in ta je z avtom sledil tatu, ki je odvrgel vrečo ter skušal pobegniti na motociklu. Pri železniškem podvozu v Ul. Aquileia pa ga je ustavil neki policist uslužben pri železnici in spravili so ga v sodne zapore.

Pred sodnikom dr. Bassijem se je Polito moral zagovarjati zaradi kraje 155 piščancev, od katerih jih je 75 zadušil in le okrog 40 so jih dobili nazaj še živih. Obtoženec se je izgovarjal, da je bil takrat pijan in se ne spominja podrobnosti. Ker še ni prejel obtoženčevega kazenskega lista, je sodnik odložil razpravo proti Politu in odredil, naj ga izpustijo na začasno svobodo.

V odsotnosti obtoženca je sodnik obravnaval zadevo 40-letnega Giulia Franzota iz Romansa, Ul. Latina 58, ki je bil obtožen, da ni vodil knjigovodstva v svojem gradbenem podjetju, ki je zašlo v stečaj. Stečaj je bil napovedan dne 12. novembra lani. Kurator stečaja odv. Mayo je potrdil, da Franzot ni vodil predpisanih knjig, da pa je bilo podjetje majhnega obsega. Sodnik ga je obsodil na 6 mesecev zapora in plačilo sodnih stroškov.

Za enak prestopek so sodili tudi brata Paolo in Giovanni Collini iz Gorice, ki sta po poklicu šoferja ter sta delala skupaj. Do stečaja je prišlo po smrti njunega brata Valeria, ki je umrl pri cestnem incidentu leta 1962. Obtožena brata sta se pri razpravi obtoževala drug drugega slabega gospodarstva, sodnik pa je obsodil oba na po 4 mesece zapora in plačilo sodnih stroškov, vendar pogojno in brez vpisa v kazenski list. Branila sta ju odv. Pedroni in dr. prok. Turel.

Pod obtožbo, da je pomaknil naprej na tablici za navedbo časovno omejenega parkiranja avtomobilov, čas začetka parkiranja, se je moral zagovarjati goriški geometer 40-letni Tullio Devetag iz Salite Monteverde 9. V obtožnici je rečeno, da je parkiral svoj avto na Korzu Italia. Geometer je povedal, da je odšel za nekaj minut s parkirnega prostora in se potem vrnil na isto mesto. To je potrdila tudi priča Roberto Cerani, ki je bila takrat z njim. Po zagovoru odv. Devetaga Cesara je sodišče oprostilo obtoženca s polno formulo.

Kino

VERDI. 17.30: «Stazione 3 top secret», G. Maharis in A. Francis, ameriški kinemaskopski barvni film.

CORSO. Zaprt.

MODERNISSIMO. 16.00: «Agente 007 — licenza di uccidere», J. Connery in U. Andrews. Ameriški film tehnikolor. Zadnja predstava ob 22.30.

VITTORIA. 17.00: «I tre moschettieri», J. Kelly in Lana Turner. Ameriški kinemaskopski film v barvah.

CENTRALE. 17.00: «Non son degno di te», J. Morandi in Laura Efrikian. Italijanski črnobeli film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI. Ul. Carducci št. 12, tel. 22-68.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 15,6 stopinje ob 10.15 in najnižjo 9 nad ničlo ob 3.20 uri. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 54 odstotkov.

DR. DUŠAN KERMAVNER

TRST IN ZAČETKI SLOVENSKE SOCIALNE DEMOKRACIJE

Odlomki iz knjige «Začetki slovenske socialne demokracije v desetletju 1884-1894» **17.**

«Moram vendar obžalovati tolikšno nevednost med mojimi rojaki, ki se omejujejo in zadovoljujejo s tem, da kličejo živio Nabergoju in njegovim tovarišem. Kako gledate sedaj na te vaše zagovornike, ko mi lahko poveste, kako so se vedli v vprašanju teh kurjačev? Niti enega ni bilo med vašimi občinskimi svetniki, ki bi bil nastopil in glasoval v prid zahtevi vaših tovarišev. Le eden izmed italijanskih svetnikov, Rascovich, je potrosil nekaj besed v njihov prid, a če bi bil ta gospod rabil večjo energijo, bi se bila zadeva drugače iztekla. Sicer pa je to naravno, saj ti gospodje ne živijo hudega življenja nas delavcev in zato ne morejo razumeti naših potreb in našega trpljenja; gre jim samo za to, da ostanejo na svojih sedežih, za drugo se kaj malo brigajo.» Seveda se bomo še posebej pobavili s tem govorom — in s shodom ter z vsem, kar je z njima v zvezi — a tu dodajamo iz istega vira samo še naslednjo Klemenčičevo izjavo: «Videl sem delavce vseh dežel v gibanju za prvomajsko manifestacijo, a ugotovil sem, da so Slovenci, ki jih je v sosednih deželah več ko dva milijona, držali roke križem.» O škedenjskem shodu in o Klemenčičevem govoru na njem sta poročala tako «Edinost» kakor «Slovenski Narod», prva celo — kakor bomo videli — prav izčrpno, vendar se govornikovega napada na Nabergoja in druge slovenske občinske svetnike v Trstu nista prav nič dotaknila. To pa nikakor ne pomeni, da bi bilo uredništvo lista «La Confederazione operaia» Klemenčiču podtaknilo ta del govora, marveč samo izpričuje spoznanje pri slovenskih časnikarjih v Trstu, da ne gre zagovarjati Nabergojevega in tovarišev molka v tržaškem občinskem svetu ob vprašanju odpuščenih plinarniških kurjačev. Poročilo policijskega komisarja je del Klemenčičevega govora, ki se je nanašal na zadevo kurjačev, povzelo takole: «Tu mora omeniti žalostni položaj delavcev, ki jih je odpustilo vodstvo tukajšnje plinarne. Seveda ne smemo obsojati odpuščenih, ampak tiste, ki so namesto njih in pod starimi pogoji sprejeli delo. Tu imamo zgled, kakšni ne smemo biti, če hočemo kaj doseči... Pri tem je govornik še pripomnil, da so si tukajšnji slovenski zastopniki tržaške okolice pri razpravi o tem vprašanju v občinskem svetu dali pač slabo spričevalo, ko so prepustili zagovor slovenskih delavcev ultraitalijanu (iredentistu) Rascovichu. Ta bi bil — je dejal govornik — če bi bil hotel, že kako pomagal delavcem, toda mislil si je: 'Vi ste Slovenci, jaz pa sem Italijan'. Žalostno je torej, če se Slovenci za Slovence nočejo brigati.» Ohranil pa se je tudi Klemenčičev koncept govora, ki ga je bil pred shodom predložil policiji; v tem konceptu se glasi ta del govora nekoliko okrajšan takole: «In delavci iz plinove tovarne, naši pravi narodnjaki (rojaki), kateri so po 15—20 let že v mestni tovarni delali, zato ker so tirjali delavnik osem ur, da se pri zdravju malo dalje časa obdrže, so bili vsi vrženi iz tovarne... Tukaj smo se prepričali, kako je žalibog našim zastopnikom vseeno, če se za delavca brigajo ali pa ne... Ko bi bili naši gospodje energično interpelirali mestni sovet, se bi stresel in bi bil morebiti tem delavcem dovolil pošteno in pristojno tirjanje osem ura dela.» Še ena verzija v Klemenčičevem konceptu nekega italijanskega govora, zaplenjenem pri hišni preiskavi pred škedenjskim shodom, nam ne pove nič novega. Ne moremo pa prezreti Klemenčičevih izjav o tej zadevi pri njegovem zaslišanju po tej preiskavi 11. julija 1890: «Neka zveza med škedenjskim shodom in prejšnjo stavko plinarniških delavcev (shod so bili namreč prijavili trije izmed teh) bi bila podana, kolikor sem nameraval na shodu s poudarkom grajati slovenske občinske svetnike, ker niso podprli svetnika Rascovicha, ko se je na zadnji seji mestnega sveta zavzel za plinarniške delavce. V govoru bi približno dejal, da bi bili slovenski občinski svetniki dolžni podpreti Rascovicha in odvreči vso narodnostno razprtost čez krov, ker je v danem primeru šlo za reveže, ki so vpili po kruhu, in bi plinarna tem laže lahko ugodila zahtevam delavcev, ker njena bilanca izkazuje okrog 200.000 goldinarjev presežka. In pripomnil bi še, da ni prav plačevati direktorju plinarne plačo 4000 goldinarjev, medtem ko prejema delavec, ki mora delati ob žareči peči po 12 ur in še več, kar je tudi v nasprotju z zakonskimi predpisi, tako borno mezdo. Poudaril bi tudi, da plinarniški delavci niti niso zahtevali večjih mezd, ampak zgolj skrajšanje delovnega časa, pa so jih tako samovoljno vrgli na cesto, med njimi tudi takšne, ki so delali tam po več ko 15 let.» Klemenčič je nato še pojasnil, ko mu je zasliševalec pač pripomnil, da vendar ne gre napadati vse gospode z velikimi plačami: «Pripominjam, da besede o direktorju (plinarne) Artelliju niso uperjene zoper njega osebno in tudi ne zoper njegovo plačo, ki mu jo privoščim, a hkrati zahtevam, da se tudi storitve delavcev plačujejo človeško.»

Preden se obrnemo k ozadju škedenjskega shoda in k drugemu razpravljanju na njem v zvezi s Klemenčičevimi ljubljanskimi stiki iz časa neposredno pred shodom in s prvo ohranjeno slovensko socialistično korespondenco, zaplenjeno ob hišni preiskavi pri njem, pa moramo posvetiti še nekaj pozornosti večji stavki — pretežno slovenskih — kamnosekov in kamnolomcev v Trstu in okolici; vprav okolnost, da se je iztekla uspešno za stavkajoče, ji daje še poseben pomen.

STAVKA TRŽAŠKIH IN KRAŠKIH KAMNARJEV

Priprave za boj kamnarjev so se morale začeti že okrog 1. maja. Tri tedne pozneje jih je «La Confederazione operaia» sklicevala na zbor 25. maja z dnevnim redom: «1. Poročilo organizatornega odbora; 2. Čitanje, pretresanje in odobritev delovnega reda, ki ga je predložiti gospodarjem v sprejem, in 3 Izvolitev odbora za pogajanja z gospodarji.» Sklicatelj shoda je bil Franc(esco) Godina s še dvema kamnarjema z italijanskima priimkoma. Udeležilo se ga je okoli 200 kamnosekov in kamnolomcev deloma iz Trsta, deloma pa iz Nabrežine in Sv. Križa. Govoril jim je Gerin. Poglavitne točke sprejetega delovnega reda so bile: deveturni delovnik, odprava akordnega dela, nekoliko povečane mezde in določitev učne dobe vajencev na štiri leta. V odbor za pogajanja so izvolili štiri iz Trsta, med njimi Godino, in tri iz Sv. Križa in Nabrežine, med njimi Antona Virginello. Štiri tedne pozneje, 22. junija, so se spet sešli na poziv istih treh sklicateljev s predsednikom odbora Godino na čelu, po številu okrog 200, da bi razpravljali o delovnem redu, kakršnega so bili med tem predložili tržaški gospodarji (nabrežinski in svetokriški se sploh pogajati niso hoteli). Zadevo jim je spet razložil Gerin, na kar so soglasno sklenili, da stopijo v stavko, če gospodarji v osmih dneh ne sprejmejo njihovega predloga. V stavko jih je 30. junija stopilo okrog 500; tedaj sta bili zaplenjeni dve z roko pisani oznanili o začetku stavke — italijansko in slovensko — s podpisom «Odbor». Dne 2. avgusta — torej po petih tednih — so sprejeli predstavniki gospodarjev in kamnarjev sporazumen pravilnik, ki so ga natisnili v obeh jezikih — italijansko in slovensko. Vendar stavka ni v celoti trajala pet tednov. Nekaj največjih nabrežinskih podjetij je poleg dveh tržaških ugodilo delavskim zahtevam že pred potekom treh tednov v tolikšni meri, da so šli delavci pri njih na delo «provizorično s pogojem, da svoje tržaške tovariše podpirajo in da bodo od njih dosežene ugodnosti veljale tudi zanje», tako da je po treh tednih stavkalo le še 120 kamnarjev, medtem ko jih je 40 odpotovalo drugam.

(Se nadaljuje)

šport šport šport

VČERAJ V LJUBLJANI OTVORITEV SPENT

Kitajci so že pokazali da so nenadkriljivi

Italijani so morali položiti orožje pred Madžarsko, Avstrijo in Belgijo, Italijanke pa so klonile Romunkam

(Od našega posebnega dopisnika)

LJUBLJANA, 15. — Začelo se je: za točke in tudi za prestiž. Presenečenj pa tudi ni bilo, vsaj danes ne, ki je bil le uvod v bolj ostre borbe za naslove letošnjih svetovnih prvakov v namiznem tenisu. Naslovov je malo, kandidatov pa kar precej. Sicer pa samo na papirju, ker so Kitajci pokazali in dokazali, da ne nameravajo izpustiti iz rok žezla neprekosljivih mojstrov bele žogice. Ta sloves jim upravičeno pripada in ko se pojavijo v tekmovalni areni, tvorijo točko zase, zberejo okoli sebe vse občinstvo in si naberejo največjo dozo aplavzov. Znajo biti pa hvaležni: občinstvu se z radostnim nasmeškom priklonijo tako vljudno in sproščeno, kot to znajo le ljudje z Daljnega vzhoda.

Japonci so po drobnih postavah in vedenju zelo podobni tekmecem z nasprotne obale. Njihova igra, pa čeprav navdušujoča, nima svežine in efektnih ter brez dvoma tudi bolj modernih prijemov kot kitajska Razlika obstaja, morda ni toliko vidna, vendar je in to se opaža predvsem v rezultatih. Sicer se bo kasneje videlo, kdo bo žel največ uspehov in kam bodo šle lovorike.

Medtem ko gre izločilno tekmovanje h kraju, je že opaziti razočaranja v nekaterih ekipah. Jasno je, da vse niso mogle naprej. Tekmovalci iz Gane, Nigerije in tudi drugih evropskih in azijskih držav so tu v Ljubljani na svetovni reviji namiznoteniških igralcev in igralk pokazali velik napredek, a še niso mogli doseči ostalih tekmecev, ki imajo večjo možnost za izpopolnitev tehnike in sistema igre. Taka je pač usoda. Pohvalno pa je dejstvo, da so se po svojih močeh, sposobnostih in možnostih vsi brez izjeme vztrajno borili in so položili loparje šele, ko je semafor ob njihovi mizi zaznamoval zadnjo toč. ko 21. Nihče, pa čeprav je bilo razočaranje vidno na njihovih potnih obrazih, polnih potez, ki so nakazovale utrujenost, pa ni pokazal nejevolje. Po čestitanju zmagovalcu, se je premaganec, ki je bil tudi deležen bolj ali manj dolgih aplavzov, umaknil s pozornice in opazoval, da bi se česa naučil od drugih. Med tistimi, ki se niso hoteli predati, so bili Indonezijci. Za njimi je bila precejšnja skupina rojakov in rojakinj, ki študirajo v glavnem mestu Slovenije, ki so jih glasno bodrili in Indonezijci so se jim odložili z najdaljšo uvodno borbo tega prvenstva. Sicer so klonili Portugalcem, a šele pri stanju 5:3. Še hujša in daljša borba je bila popoldne med igralci Poljske in Kambodže, ki so se razšli malo pred slovesno otvoritvijo z najbolj tesnim rezultatom, ki ga pozna namizni tenis.

Za Italijo se bo prvenstvo končalo že s prvo fazo. Dekleta niso mogla ničesar proti Romunkam, fantje pa so morali kloniti Madžarom in tudi Avstrijcem, proti katerim je nastopil v boju s Kölnerjem Condradom tudi Tržačan Sergio Durazzano Žal je naš meščan pokazal medlo igro, ki po tehnični ravni ni spadala v svetovno areno. Prav gotovo bi član Bora Boris Košuta bolje izpeljal nalogo in ne bi zašel v slab dan, Kölner ne bi danes prinesel točke avstrijskim barvam.

Medtem ko je Jugoslavija v tekmovanju za Swaithling Coup že lahko gotova napredovanja, so danes Jugoslovanke spravile na kolena uporne predstavnice Danske. Sicer bo za Pirčevo in mlado Ječmenico jutri naležja zapreka, ko se bosta spoprijeli z živahnimi Poljakinjami.

Rekli smo, da presenečenj ni bilo. Vseeno pa spada poraz Japonca Konaka v tekmi z Dancem Hansenom med tiste nepričakovane rezultate, ki jih ne bi nihče pričakoval. In podoben spodrsljaj je doletel tudi predstavnico dežele vzhajajočega sonca Noriko Yamanaka, ki sicer ni izgubila tekme, a je morala prepustiti drugi set presenetljivi gibčni Portugalki azijskega porekla Emiliji Tongovi.

Osrednja točka današnjega uvodnega dne 28. svetovenga prvenstva v namiznem tenisu je bila slovesna otvoritev. Efektna telovadna izvedba Jelice Vargas in Borisa Gregorke (fantje z zelenimi zastavami, dekleta v rumenih trikojih ter rdečimi krilci, ki so jim služila kot rute) je začela slovesni spored

Mimohod udeležencev je kot vedno v podobnih primerih sprožil val navdušenega ploskanja in ko se je to pomirilo, je predsednik organizacijskega odbora SPENT Mitja Ribičič pozdravil vse prisotne, prečital pozdravno brzojavko pokrovitelja te edinstvene prireditve predsednika republike maršala Tita, ki je udeležencem zaželel veliko uspeha pri tekmovanju, predstavnikom nacionalnih zvez pa najboljše delovne rezultate.

Po kratkem govoru predsednika ITTF Ivorja Monteguja, med katerim se je za sprejem in za odlično organizacijo zahvalil Ljubljančanom in vsem narodom Jugoslavije, je predsednik jugoslovanske namiznoteniške zveze Miča Novgović otvoril prvenstvo

Dvorano so udeleženci po slovesnem dvigu zastave SPENT, ki sta jo ob spremljavi fanfare potegnila člana jugoslovanske reprezentance Cirila Pirčeva in Vojislav Marković, izpraznili in pustili prostor hitro postavljenim mizam in semaforjem. Dvoboji so se nadaljevali. Tak je pač zakon športa: vedno naprej, dokler se iz množice ne izloči najboljši, najbolj vreden lovorik.

O današnjih celodnevnih borbah pa naj bolj kot besede spregovore rezultati.

MARJAN DOLGAN

REZULTATI

Rezultati:

MOŠKI

I. skupina

Nizozemska - Bolgarija 5:1; Kitajska - Nizozemska 5:0; Bolgarija-Nigerija 5:0; Kitajska - Bolgarija 5:0; Nizozemska - Nigerija 5:2.

II. skupina

Japonska - Španija 5:0; Danska - Avstralija 5:1; Japonska - Danska 5:1; Japonska - Danska 5:1; Avstralija - Španija 5:1; Japonska - Avstralija 5:1; Danska - Španija 5:0.

III. skupina

Moški Swaithling pokal

Švedska - Argentina 5:0 f.; Francija - Finska 5:2; Švedska - Finska 5:0; Francija - Argentina 5:0 f.; Švedska - Francija 5:2; Finska - Argentina 5:0 f.

IV. skupina

Zahodna Nemčija - Škotska 5:0; Južni Vietnam - Izrael 5:0 f.; Nemčija - Izrael 5:0 f.; Južni Vietnam Škotska 5:1; Nemčija - Južni Vietnam 5:0; Škotska - Izrael 5:0 f.

V. skupina

Jugoslavija - Pakistan 5:0; Švica Brazilija 5:0 f.; Jugoslavija - Švica 5:0; Pakistan Brazilija 5:0 f.; Jugoslavija - Brazilija 5:0 f.; Švica - Pakistan 5:0.

VI. skupina

Severna Koreja - Kambodža 5:0; Poljska - Wales 5:0; Severna Koreja - Wales 5:0; Poljska - Kambodža 5:4; Severna Koreja - Poljska 5:0; Wales - Kambodža 5:1.

VII. skupina

Madžarska - Italija 5:0; Avstrija-Belgija 5:0; Madžarska - Belgija 5:0; Avstrija - Italija 5:1; Madžarska - Avstrija 5:2; Belgija - Italija 5:0.

VIII. skupina

Češkoslovaška - Peru 5:0 f.; Portugalska - Indonezija 5:3; Češkoslovaška - Indonezija 5:0; Portugalska. Peru 5:0 f.; Češkoslovaška - Portugalska 5:0; Indonezija - Peru 5:0 f.

IX. skupina

Romunija - Libanon 5:0; Indija - Grčija 5:1; Romunija - Grčija 5:0; Indija - Libanon 5:0; Romunija - Indija 5:0; Grčija - Libanon 5:0

X. skupina

ZDA - Luksemburg 5:1; Iran - Malta 5:0; ZDA - Malta 5:0; Iran - Luksemburg 5:0; Iran - Amerika 5:3; Luksemburg - Malta 5:0.

XI. skupina

Vzhodna Nemčija - Kanada 5:0; Anglija - Ekvador 5:0; Vzhodna Nemčija - Ekvador 5:0; Anglija - Kanada 5:0; Anglija-Vzhodna Nemčija 5:2; Kanada - Ekvador 5:1.

XII. skupina

SZ - Kolumbija 5:0 f.; Republika Koreja - Gana 5:0; SZ - Gana 5:0; Republika Koreja - Kolumbija 5:0 f.; SZ - Republika Koreja 5:0; Gana - Kolumbija 5:0 f.

ŽENSKE

Corbillon pokal

I. skupina

Portugalska - Libanon 3:0 f.; Belgija - Gana 3:0; Japonska - Portugalska 3:0; Belgija - Libanon 3:0.

II. skupina

Romunija - Italija 3:0; Francija - Indonezija 3:0.

III. skupina

Kitajska - Argentina 3:0 f.; SZ - Nizozemska 3:0.

IV. skupina

Madžarska - Škotska 3:0; Bolgarija - Švica 3:1.

V. skupina

Anglija - Iran 3:0; Švedska - Avstrija 3:0.

VI. skupina

Nemčija - Finska 3:0; Avstralija - Wales 3:1.

VII. skupina

Poljska - Grčija - 3:0; Jugoslavija - Danska 3:1.

VIII. skupina

Vzhodna Nemčija - Indija 3:0; CSSR - Kanada 3:0.

Italija-Škotska 1:1 na turnirju UEFA

LOERRACH, 15. — Danes se je pričel mednarodni nogometni turnir UEFA (Evropska nogometna zveza) za mladinske reprezentance. Tekme so v raznih mestih Zahodne Nemčije.

Rezultati:

Italija - Škotska 1:1 (0:1). Italija je nastopila v postavi: Tarabocchia (Fantini), Roversi, Sensibile; Reggianini, Bertini, Savarese; Tonoli, Prati, Petrini, Dolso, Chiarugi. Gol za Italijo je dal Petrini.

Švica - Poljska 0:0; Grčija - Luksemburg 2:1 (0:1); ČSSR - Bolgarija 3:1 (2:0); Holandska - Turčija 3:2 (1:1); Romunija - Madžarska 0:0; Anglija - Belgija 3:0 (3:0); V. Nemčija - Portugalska 2:1 (2:0).

V skupini z Italijo in Škotsko je tudi Jugoslavija, ki pa še ni igrala.

TENIS

MONTECARLO, 15. — V četrtfinalu mednarodnega turnirja je Čeh Jiři Javorsky presenetljivo premagal Šveda Iana Erica Lundqvista z 1:6, 6:2, 6:3. Ostali semifinalisti so: Španec Arilla, Madžar Gulyas in Južnoafrikanec Drysdale.

CATANIA, 15. — Na mednarodnem teniškem turnirju je v drugem kolu dvojica Rodriguez (Čile)-Mandarino (Braz.) premagala Jovanović a in Plilića (Jug.) s 6:1, 6:3.

VATERPOLO

NEAPELJ, 15 — Na turnirju vaterpolo so si Rari Nantes Napoli priborili prvo zmago. S tesnim rezultatom so premagali budimpeštanski Vasutas s 4:3 (0:1, 2:1, 1:1, 1:0).

Partizan - Canottieri Napoli 2:2 (1:1, 0:0, 0:1, 1:0). Zaradi boljšega količnika je trofeja «Città di Napoli» pripadla ekipi Canottieri; sledé Partizan, Rari Nantes, Vasutas.

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA št 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ v tednu 30 din, mesečno 600 din — Nedeljska: posamezna 50 din, 2.400 din za leto 1965 — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ ADIT DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603 86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst